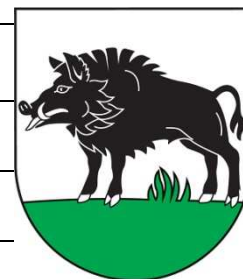

Názov:	Program rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2016 - 2024
Územné vymedzenie :	Košický kraj, okres Michalovce obec Tušická Nová Ves
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PRO:	14.12.2015
Dátum platnosti:	od 1.1.2016 do 31.12.2024
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	január 2016

OBSAH

Úvod	04
U.1 Zámer spracovania programu rozvoja obce	04
U.2 Východiská – zoznam koncepčných dokumentov	05
Časť A - Analytická časť	06
A.1 Dátová základňa	06
A.1.1 Úvodná charakteristika riešeného územia	06
A.1.2 História obce	07
A.1.3 Prírodné pomery	08
A.1.4 Urbanizmus a architektúra	10
A.1.5 Demografická situácia	11
A.1.6 Trh práce	17
A.1.7 Ekonomický rozvoj (ekonomika)	19
A.1.8 Sociálna infraštruktúra	21
A.1.9 Technická infraštruktúra	24
A.1.10 Cestovný ruch	28
A.2 Analýza východiskovej situácie obce	28
A.3 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR	30
A.4 Zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT - analýza)	31
A.5 Ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti	32
A.6 Identifikácia kritických oblastí rozvoja	33
A.7 Stanovenie východísk a možných riešení	36
Časť B – Strategická časť	39
Vízia	39
Stratégia rozvoja obce	39
Strategické (globálne) ciele	39
Strategický rámec	40
Časť C – Programová časť	41
C.1 Opatrenia a aktivity	41
1. prioritná oblasť: hospodárska	41
2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská	41
3. prioritná oblasť: environmentálna	42
C.2 Opatrenia, aktivity a ukazovatele podľa prioritných oblastí	43

Časť D – Realizačná časť	48
D.1 Riadenie programu	48
D.2 Aktualizácia PRO	49
D.3 Komunikačná stratégia PRO	49
D.4 Monitorovanie a hodnotenie PRO	49
D.5 Akčný plán na rozpočtový rok 2016 s výhľadom na 2 roky (2018) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov	51
Časť E – Finančná časť	53
E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO	56
E.2 Model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov)	56
Záver	57
Prílohy Programu rozvoja obce Tušická Nová Ves	58
Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov	59
Príloha č. 2: Zoznam skratiek použitých v PRO Tušická Nová Ves	60
Príloha č. 3: Zoznam ekonomických subjektov pôsobiacich v obci Tušická Nová Ves	61
Príloha č. 4: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2016 - 2024	63

ÚVOD

V zmysle Zákona o podpore regionálneho rozvoja sa rozhodlo obecné zastupiteľstvo obce Tušická Nová Ves spracovať aktualizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tušická Nová Ves na dokument Program rozvoja obce Tušická Nová Ves (ďalej PRO) pre obdobie od roku 2016 do roku 2024.

U.1 Zámer spracovania programu rozvoja obce

Program rozvoja obce predstavuje výsledky rozvojovej politiky obce, sú v ňom zahrnuté predstavy jej vedenia a obyvateľov o budúcnosti obce, v ktorej žijú. Je to dokument, ktorý poskytuje komplexný pohľad na rozvoj a budúcnosť obce a ktorý popri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja obce umožní obci čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie.

V zmysle zákona č. 309 z 15. októbra 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, sa ustanovujú ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a ďalších subjektov územnej spolupráce, ako aj podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja.

V zmysle tejto novely program rozvoja obce pozostáva z nasledovných častí:

- a) úvod - obsahuje obsah dokumentu, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia;
- b) analytická časť - obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, SWOT analýzu, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce;
- c) strategická časť - obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna);
- d) programová časť - obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity (projekty) vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt;
- e) realizačná časť - je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov;
- e) finančná časť - obsahuje indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO, finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce, model financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) v prepojení na rozpočet obce;
- f) záver - obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO.

U.2 Východiská – zoznam koncepčných dokumentov

Program rozvoja obce Tušická Nová Ves je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v nasledovných národných, regionálnych a miestnych strategických dokumentoch:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky;
- Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020;
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022;
- Regionálna integrovaná územná stratégia Košického kraja na roky 2014 – 2020;
- Program budovania logistického centra pre agrokomodity v KSK;
- Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2013 – 2020;
- Stratégia na zmiernenie sociálnej exklúzie v Košickom kraji (2015);
- Stratégia podpory rozvoja dobrovoľníctva v Košickom kraji (2015);
- Stratégia trvalej udržateľnosti financovania opráv a údržby ciest II. a III. triedy v Košickom kraji (2015);
- Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) prístupom LEADER pre Miestnu akčnú skupinu Poondavie (2015);
- Stratégia rozvoja Združenia obcí Mikroregiónu Poondavie;
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2008-2014 (2008);
- Územný plán obce Tušická Nová Ves (2014);
- Program odpadového hospodárstva obce Tušická Nová Ves (2007).

ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, SWOT analýzu (analýzu silných a slabých stránok obce, príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia), identifikáciu kritických oblastí rozvoja a stanovenie východísk a možných riešení.

A.1 Dátová základňa

Východiskovými podkladmi pre dátovú základňu PRO obce Tušická Nová Ves boli nasledovné informačné zdroje: predchádzajúci PHSR obce Tušická Nová Ves, štatistické údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, údaje z DATAcube 2014, údaje obecného úradu.

A.1.1 ÚVODNÁ CHARAKTERISTIKA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Tabuľka č. 1: Základná charakteristika obce Tušická Nová Ves (k 31.12.2014)	
Kód obce	523216
Názov okresu	Michalovce
Názov kraja	Košický
Štatút obce	obec
PSČ	072 02
Telefónne smerové číslo	+421-56
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1325
Nadmorská výška obce v m n.m.	108
Celková výmera územia obce [ha]	432,8
Hustota obyvateľstva na km ²	128,18
Počet obyvateľov k 31.12.2014	555

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad Tušická Nová Ves

Širšie územné väzby

Tušická Nová Ves leží v severozápadnej časti Východoslovenskej nížiny v nadmorskej výške okolo 108 m, na západnom vale rieky Ondavy, ktorej odlesnená poriečna niva s nevýraznými pieskovými presypmi tvorí celý chotár.

Vlastné katastrálne územie susedí z južnej s katastrálnym územím obce Horovce, zo západnej strany s katastrálnym územím obce Vojčice a s katastrálnym územím obce Dvorianky, zo severnej strany s katastrálnym územím obce Tušice, zo východnej strany s katastrálnym územím obce Moravany.

Najbližšími mestami obce sú Sečovce (10 km), Trebišov (13 km) a Michalovce (16 km). Obec je dopravne napojená na 2,2 km vzdialenú nadradenú cestnú sieť I/50 Zvolen - Košice - Michalovce - Vyšné Nemecké (Ukrajina). Pomerne blízko (35km) je medzinárodná hranica s Maďarskom.

A.1.2 HISTÓRIA OBCE

Obec Tušická Nová Ves má svoju prvú dochovanú písomnú zmienku z roku 1325, ktorá je založená v hlavnom stoličnom meste Zemplínskej župy Sátoraljaújhely. Jej vznik bol zrejme oveľa skôr, nakoľko v iných historických prameňoch sa spomína rok 1274 ako majetok Tussiovcov.

Názov obce bol do roku 1342 WYFALW, roku 1773 Tussická Nowá Wes, 1863 Tussaújfalu, 1918 už Tušická Nová Ves. Obec od dávna patrila do Zemplínskej župy. Majetok patrila zemanom z Tušíc, neskoršie často striedala zemepánov. V 15. – 19. storočí tu mali majetkové podiely Palchyovci, Kérioenci, Banocioenci, Drugtetovci, Bartocioenci a v 20. storočí Andrássyovci.

Obec mala v roku 1715 12 domov z toho 4 obývané domácnosti. V roku 1787 36 domov a 269 obyvateľov. V roku 1828 47 domov a 353 obyvateľov. V čase sedliackeho povstania r. 1828 riadili obec Ján Bajus – richtár, Juraj Varga – podrichtár, členovia obecného úradu Ján Jakuboc, Štefan Barbarič, Michal Mikita, Juraj Zambora a Michal Varga. Občania obce sa zaoberali roľníctvom a chovom dobytky.

V obci boli aj židovské rodiny Grünwaldovcov a Rosembergerových, prisťahovali sa pravdepodobne z Haliča, ktorí v obci vlastnili dedinskú buzeň a obchod. Ich predkovia sa prisťahovali po roku 1738, keď štátna moc povolila ich usídlenie po morovej epidémii. V obci je aj židovský cintorín. Židia z obce odišli v roku 1942, keď boli podľa vtedajších zákonov Slovenského štátu vysťahovaní. Vyššie vzdelanie si mladí ľudia mohli nadobudnúť až od roku 1931, keď bola v Sečovciach zriadená meštianska škola. Obec patrila do roku 1828 pod Sečovský notariát. Do roku 1945 patrila pod notariát Parchovany. Jednotné roľnícke družstvo bolo založené v roku 1959.

Významné pamiatky a dominanty obce:

V obci Tušická Nová Ves nie sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu žiadne národné kultúrne pamiatky. V obci stojí rímskokatolícky kostol z roku 1994. Kostol je zasvätený Najsvätejšiemu srdcu Ježišovmu. V obci sa nachádza židovský cintorín a tiež aj úzkokolajná trať na parný, resp. kónský pohon na dopravu cukrovej repy so spätným dovozom repných odrezkov na krmné účely, ktorá viedla v minulom storočí z obce do dnes už neexistujúceho cukrovaru v Trebišove.

Významné osobnosti - rodáci:

Ján Zambor básnik (1947). Jeho básne vyšli knižne v Bulharsku, Nemecku, Bielorusku a bibliofília v Grécku. Je autorom mnohých literárno-vedných kníh, vyšli mu preklady z poézie ruských básnikov. Žije v Bratislave, ale nezabúda na svoju rodnú obec a zúčastňuje sa miestnych podujatí.

Obyvatelia obce žijú folklórnymi tradíciami – zástupcovia obce pôsobia v hudobných telesách ako je SĽUK, Štátna opera Banská Bystrica, Lúčnica, a v súboroch na okresnej úrovni – Zemplín, Spevácka skupina Hnojňane, Svojina a samotný spevácky zbor Novešan.

A.1.3 PRÍRODNÉ POMERY

Tušická Nová Ves leží v severozápadnej časti Východoslovenskej nížiny na agradačnom vale Ondavy. Chotár je odlesnená poriečna niva s mocnou vrstvou štvrtohorných riečnych a eolitický usadenín.

Geologické a geomorfologické pomery

Katastrálne územie obce Tušická Nová Ves patrí do geomorfologickej oblasti Východoslovenská nížina a do geografického celku Východoslovenskej roviny. Z hľadiska morfológie terénu je terén v riešenom katastri hladko modelovaný bez akýchkoľvek terénnych zrázov, s priemerným sklonom 0,5 až 1,0%. Celá časť územia má charakter roviny.

Z hľadiska regionálneho geologického je súčasťou východoslovenskej neogénnej panvy, ktorá vznikla tektonickým polesom v severnej časti potiského bloku. Panva je vyplnená mocným súvrstvom morských (miocén - pliocén), jazerných a sladkovodných sedimentárnych neogénnych hornín (pliocén), ktoré sú reprezentované ílovcami, pieskovcami, zlepenkami, kyslými, ryolitovými a andezitovými tufmi a bentonitmi. Kvartérny pokryv reprezentujú fluvialne sedimenty, prevažne nivné humózne hliny, alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Celý chotár obce je odlesnený s prevahou ornej pôdy. Trvalé trávne porasty sa vyskytujú prevažne na zamokrených lúkach s vysokou hladinou spodnej vody. Nelesná zeleň nachádza okolo melioračných kanálov. Jedná sa prevažne o topol'ové líniové porasty, ktoré sú značne prestarnuté. Výrazným prvkom s výskytom nelesnej drevinovej vegetácie je medzihrádzový priestor rieky Ondava. Nelesná drevinová vegetácia je tu tvorená najmä stromov vegetáciou – vrba, topol', jelša a krovitou vegetáciou. Uvedená nelesná vegetácia poskytuje prirodzené úkryty pre jestvujúcu poľnú zver, ako aj hniezdiská pre vtáctvo. Na alúviu sú zvyšky lužného lesa s prímiesou agátu, hrabu, jaseňa a vzácne druhy rastlín (zlatá brada južná *Chrysopogon gryllus*, žltuška smradľavá *Thalictrum foetidum*).

V povodí rieky Ondavy žijú divé kačice, je tu zimovisko severských druhov divých husí. Na nížine sa vyskytuje jarabica a prepelica obyčajná, v pahorkatine je to bažant.

Veľkým kladom tohto územia je množstvo zelene, ktorú tvoria veľké vzrastlé stromy, čiastočne zeleň pozdĺž časti vodných tokov, čiastočne aleje stromov okolo ciest, veľké množstvo ovocných stromov v prídumových záhradách a okrasná zeleň na jednotlivých dvoroch rodinných domov. V neposlednom rade je to aj zeleň poľnohospodárskych plodín v čase vegetácie na pril'ahlých poliach.

Hydrologické pomery

Územie obce patrí do povodia Bodrogu a cez jeho východnú časť preteká rieka Ondava, na ktorej sú vybudované ochranné hrádze, tým pádom obec nepostihujú záplavy. Ondava je v medzihrádzovom priestore porastená brehovými porastmi ako aj s vlhkomilnými rastlinnými spoločenstvami. Tento vodný tok s brehovými porastmi predstavuje významný ekologický a krajinársky prvok v krajine.

V katastri obce je vybudovaná veľkozávlaha, v rámci ktorej je v západnej časti chotára vybudovaný tzv. Pravobrežný kanál, ktorý pre riešenie obec, ako aj pre vyššie položené obce, plní funkciu recipienta melioračnej siete. Ostatné vodné toky predstavujú prevažne melioračné kanály pre odvod vody z odvodňovaných pozemkov. Miestami sa pri nich zachovala sprievodná zeleň v podobe topoľov v hornej etáži ako aj dreviny, ktoré vznikli samonárástom. Nakoľko uvedené kanály sú v suchých obdobiach bez vody, neposkytujú priaznivé podmienky pre rozvoj a udržanie vodnej fauny.

Cez samotnú obec preteká kanál Horovce, Pravobrežný kanál a potok Šarkan pretekajú mimo zastavaného územia obce.

Pôdne pomery

Pôdu územia obce tvoria hlavne fluvizeme kultizemné, sprievodné fluvizeme glejové, modálne a kultizeme ľahké z nekarbonátových aluviálnych sedimentov. Chotár má nivné, lužné a černozemné pôdy.

Pol'nohospodárska pôda je charakterizovaná vysokým obsahom humusu (viac ako 2,3%).

Klimatické pomery

Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje okolo 8 až 9°C, ročná teplota pôdy okolo 11-12°C. Teploty vzduchu dosahujú v januári hodnoty -3°C a menej, v júli 19 až 20°C. Ide o teplú, mierne suchú oblasť s chladnou zimou s priemerne 63 letnými dňami v roku.

Priemerné ročné úhrny zrážok sa pohybujú okolo 600 mm. Počet dní so snehovou pokrývkou je okolo 60.

Chránené časti prírody a krajiny

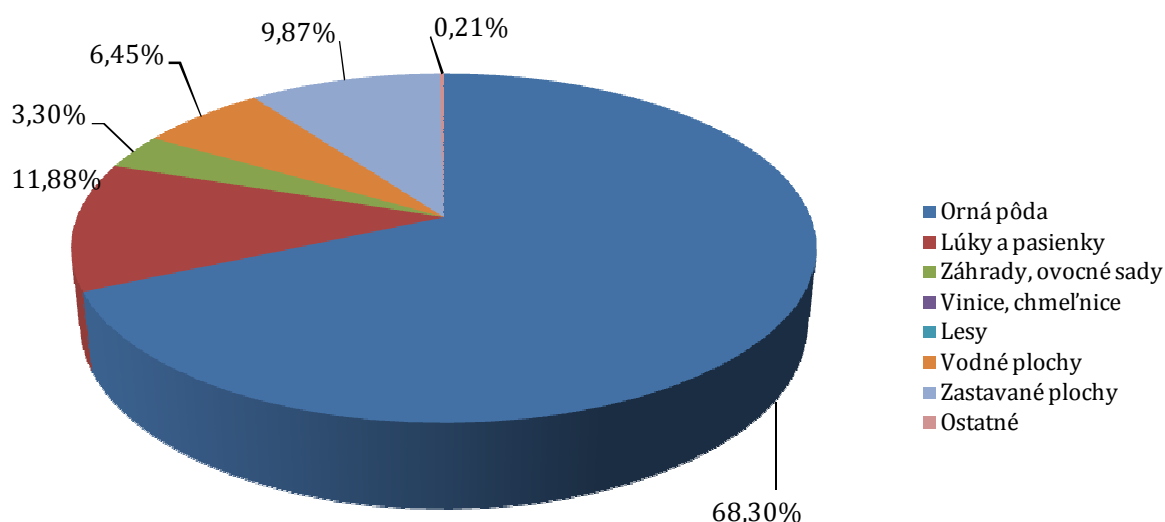
Na území obce sa nenachádzajú žiadne veľkoplošné ani maloplošné chránené územia V rámci systému NATURA 2000 do územia obce zasahuje Chránené vtáčie územie Ondavská rovina (kód územia SKCHVU037). Toto územie bolo vyhlásené v roku 2008 za účelom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana bieleho, d'atľa hnedkavého, ľabtušky poľnej, orla kráľovského, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, príhľaviara čiernohlavého, rybárika riečneho, sokola rároha, chriašťa poľného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. CHVÚ sa nachádza v okrese Trebišov v katastrálnych územiach Božčice, Čel'ovce, Dvorianky, Hraň, Hrčel', Hriadky, Kožuchoy, Lastovce, Malý Ruskov, Milhostov, Nižný Žipov, Parchovany, Plechotice, Stanča, Trebišov, Úpor, Višňov, Vojčice, Veľký Ruskov, Zemplínsky Branč, Zemplínske Hradište, Zemplínsky Klečenov a v okrese Michalovce v katastrálnych územiach Bánovce nad Ondavou, Hradišská Moľva, Horovce, Trhovište, Tušice a Tušická Nová Ves. Chránené vtáčie územie má výmeru 15 906,56 hektára.

Väčšiu pozornosť zo strany ochrany prírody by si zasluhovala oblasť biokoridoru rieky Ondavy, vzhľadom k prípadnému rozvoju agroturistiky. Išlo by o ochranu vybraných biotopov nachádzajúcich sa v biokoridore.

Súčasná krajinná štruktúra a využitie územia

Tabuľka č. 2: Využitie územia			
	rok 2004	rok 2014	%
plocha (ha)	432,8	432,8	
Orná pôda	295,7	295,6	68,30%
Lúky a pasienky	51,4	51,4	11,88%
Záhrady, ovocné sady	14,4	14,3	3,30%
Vinice, chmeľnice	0	0	0%
Lesy	0	0	0%
Vodné plochy	17,9	27,9	6,45%
Zastavané plochy	42,5	42,7	9,87%
Ostatné	0,9	0,9	0,21%

Zdroj: ŠÚ SR DATAcube, Obecný úrad

Pre rozvojové zámery obce je dostatok voľných plôch, ktoré sú podrobne špecifikované a lokalizované v územnom pláne.

A.1.4 URBANIZMUS A ARCHITEKTÚRA

Z urbanistického hľadiska hlavnou kompozičnou osou možno nazvať komunikáciu, ktorú tvorí štátna cesta III. triedy č. III/050215 Horovce – Tušice – Dvorianky. Na tento prietah cesty v obci Tušická Nová Ves sú napojené miestne obslužné komunikácie. Zástavba je realizovaná väčšinou obojstranne po oboch stranách týchto komunikácií - ulíc, v menšej časti je tu aj jednostranná zástavba. V obci prevažuje zástavba rodinnými domami, ktoré boli postavené v prevažujúcej miere v povojnovom období (po roku 1945), sú tu však ešte aj objekty z predvojnového obdobia, niektoré sú hodnotné a zaujímavé objekty rodinných domov.

Tušická Nová Ves je pôvodná hromadná cestná, dnes ulicová - cestná skupinová dedina, vybudovaná okolo cesty vedúcej z Horoviec do Tušíc okolo

šošovkovitého centra obce, v ďalších rokoch okolo nových ulíc. Najvýraznejšia je výstavba z posledných rokov okolo vedľajších miestnych komunikácií.

Sídelnú časť možno rozdeliť do piatich častí: centrum obce nachádzajúce sa pri požiarnej zbrojnici (historicky najstaršej časti), administratívna časť (obecný úrad, pošta), hospodársky dvor v južnej časti, školská časť (ZŠ, MŠ) v severnej časti a od centra vzdialená menšia, kultúrno-duchovná časť (kultúrny dom, rímsko-katolícky kostol) v západnej časti.

V obci sa nachádza niekoľko zaujímavých objektov (tradičné rodinné domy, pôvodné maštale v rámci areálu hospodárskeho družstva, trasa poľnej železnice,...), ktoré v spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom Košice treba dať do zoznamu miestnych pamätihodností (§14 pamiatkového zákona) a náležite ich chrániť a využiť.

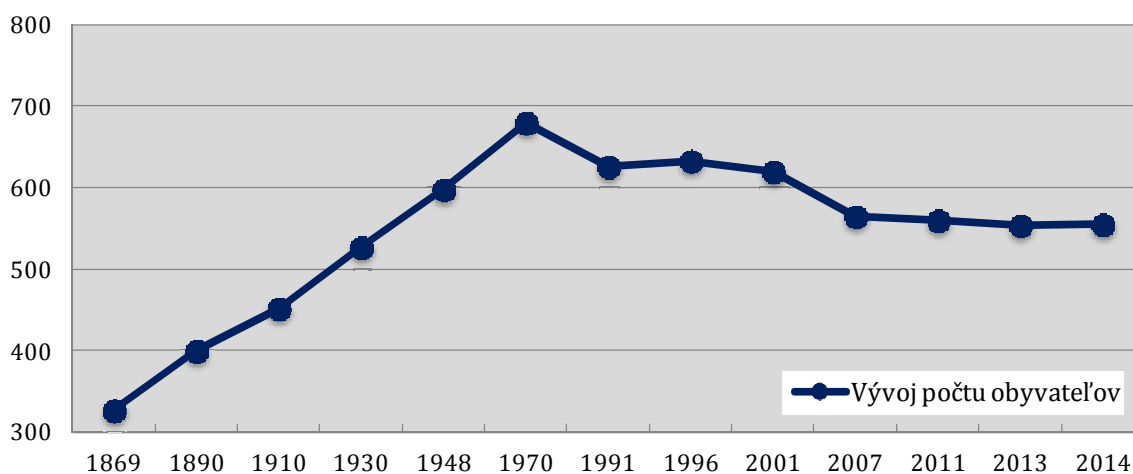
V územnom pláne sú vyčlenené plochy na dobudovanie občianskej vybavenosti a bývania v rodinných domoch (v prelukách a medzerách v ulicovej zástavbe a v západnej časti je navrhnutá aj nová ulica v rozsiahlych záhradách). Doplnenie verejnej zelene je navrhnuté v centre obce, na cintoríne (vrátane jeho rozšírenia), pri detskom ihrisku. Doplnenie izolačnej zelene pri hospodárskom dvore a líniových výsadiieb pozdĺž kanálov a poľných ciest (vrátane navrhovaných cyklotrás). Rozvoj výrobných plôch je uvažovaný v nadväznosti na hospodársky dvor poľnohospodárskej výroby.

A.1.5 DEMOGRAFICKÁ SITUÁCIA

Vývoj počtu obyvateľov (1869 – 2014):

Tabuľka a graf č. 3: Vývoj počtu obyvateľov (1869 – 2014)												
1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	1996	2001	2007	2011	2013	2014
327	400	452	527	598	680	626	633	620	565	560	554	555

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad

Obec zaznamenala najvyšší počet obyvateľov popis vývoja v 70-tych rokoch 20. storočia. Odvtedy počet obyvateľov klesá, po roku 2007 je počet obyvateľov

takmer ustálený. Z hľadiska tempa rastu počtu obyvateľstva za posledných 10 rokov patrí obec medzi sídla s mierne regresívnym trendom. Len vytvorenie pracovných príležitostí v obci a najbližšom okolí, prípadne zatraktívnenie bývania môže tento trend ovplyvniť pozitívnym smerom.

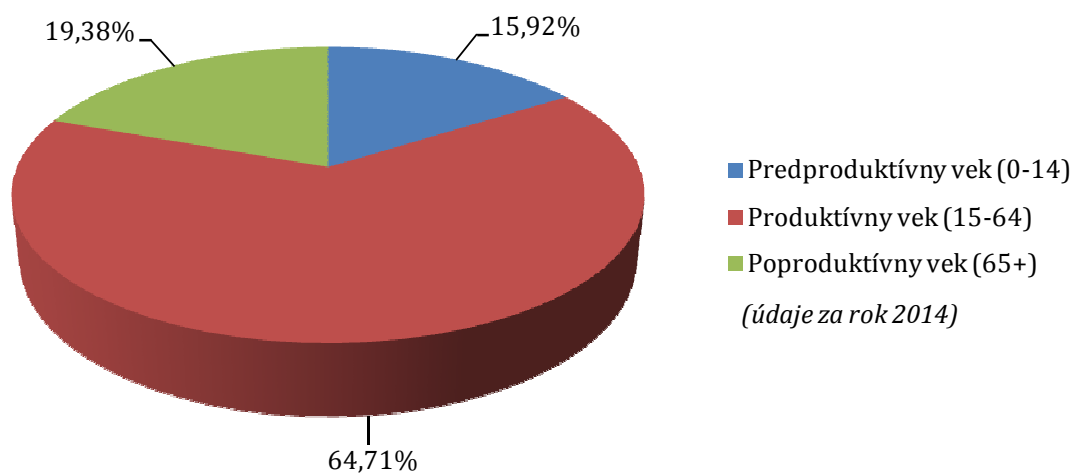
V obci žije 48,7% mužov a 51,3% žien.

Priemerný vek sa pohybuje okolo 41,7 rokov (priemer na Slovensku je 39,87).

Veková štruktúra obyvateľstva

Tabuľka a graf č. 4: Veková štruktúra obyvateľstva (2004 - 2011 - 2014)											
Rok	Predproduktívny vek (0-14)			Produktívny vek (15-64)			Poproduktívny vek (65+)			Index vitality	Index starnutia
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	spolu
2001	119	67	52	338	180	158	163	57	106	73,01	136,97
2010	102	54	48	390	188	202	95	37	58	107,37	93,14
2011	102	53	49	388	192	196	98	37	61	104,08	96,08
2012	99	53	46	382	193	189	100	37	63	99,00	101,01
2013	99	49	50	378	191	187	105	40	65	94,29	106,06
2014	92	47	45	374	192	182	112	43	69	82,14	121,74

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad

Do roku 2011 bola situácia celkom priaznivá – prevažovalo obyvateľstvo v predproduktívnom veku nad obyvateľstvom v poproduktívnom veku. Po roku 2011 dochádza k poklesu počtu detí a nárastu počtu dôchodcov, keďže mladí ľudia z ekonomických dôvodov odchádzajú na štúdiá a za prácou do väčších miest západného a stredného Slovenska.

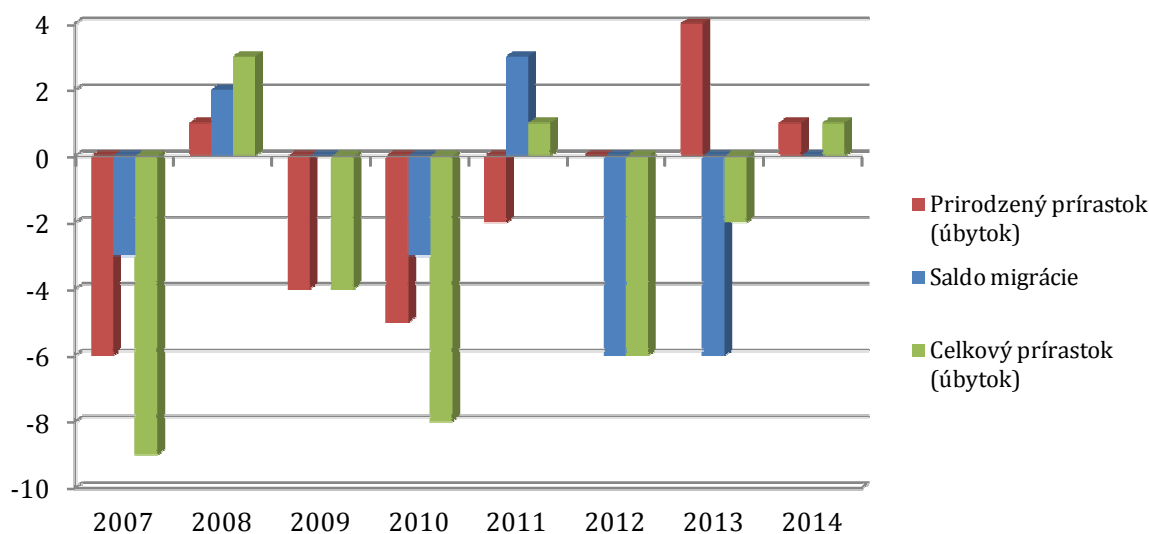
V porovnaní s celoslovenským priemerom žije v obci menej ľudí v produktívnom veku (priemer SR je 70,73%, v obci Tušická Nová Ves žije 64,71%), viac je však ľudí v poproduktívnom veku (SR priemer 13,96% a v obci Tušická Nová

Ves 19,38%). Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku je na úrovni priemeru Slovenska. (priemer SR je 15,31%, obec Tušická Nová Ves má 15,92%). Priemerný vek obyvateľstva je vyšší ako celoslovenský priemer (39,87).

Pohyb obyvateľstva

Tabuľka a graf č. 5: Pohyb obyvateľstva (2007 - 2014)							
Rok	Živonarodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok	Priťahovaní	Vystáhnúť	Saldo migrácie	Celkový prírastok
2007	3	9	-6	2	5	-3	-9
2008	7	6	1	6	4	2	3
2009	8	12	-4	7	7	0	-4
2010	5	10	-5	6	9	-3	-8
2011	4	6	-2	7	4	3	1
2012	6	6	0	3	9	-6	-6
2013	9	5	4	0	6	-6	-2
2014	6	5	1	3	3	0	1
spolu 2007 - 2014	48	59	-11	34	47	-13	-24

Zdroj: Štatistický úrad, Obecný úrad

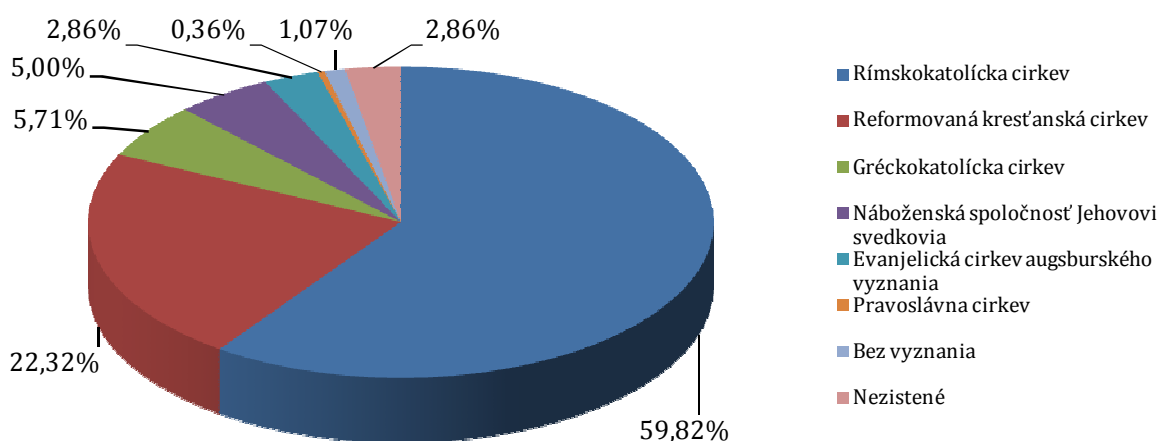
Prirodzený prírastok obyvateľstva ako aj saldo migrácie vykazuje takmer v každom roku záporné čísla. To znamená, že ročne viac ľudí zomrie, ako sa narodí, a taktiež viac sa vystáhuje, ako pristáhuje. Jednoznačne celkový úbytok obyvateľstva poukazuje na nutnosť posilnenia trendu príchodu obyvateľstva.

Náboženské zloženie obyvateľstva obce

Tabuľka a graf č. 6: Náboženské zloženie obyvateľstva (2011)		
Náboženské vyznanie	počet	%
Rímskokatolícka cirkev	335	59,81

Reformovaná kresťanská cirkev	125	22,32
Gréckokatolícka cirkev	32	5,71
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	28	5,00
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	16	2,85
Pravoslávna cirkev	2	0,36
Bez vyznania	6	1,07
Nezistené	16	2,86

Zdroj: SODB 2011

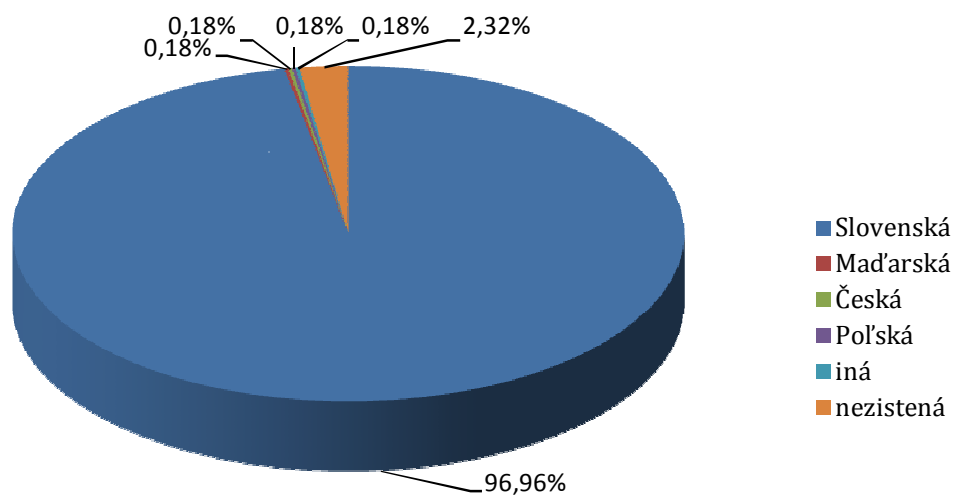

Náboženská štruktúra obyvateľstva je pomerne pestrá, nadpolovičná väčšina obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Spolunažívanie náboženských skupín je úplne bezproblémové, v súlade s celospoločenským trendom. Náboženstvo nehrá významnú úlohu pri každodennom spolužití občanov.

Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Národnosť	počet	%
Slovenská	543	96,96
Maďarská	1	0,18
Česká	1	0,18
Poľská	1	0,18
iná	1	0,18
nezistená	13	2,32

Zdroj SODB 2011

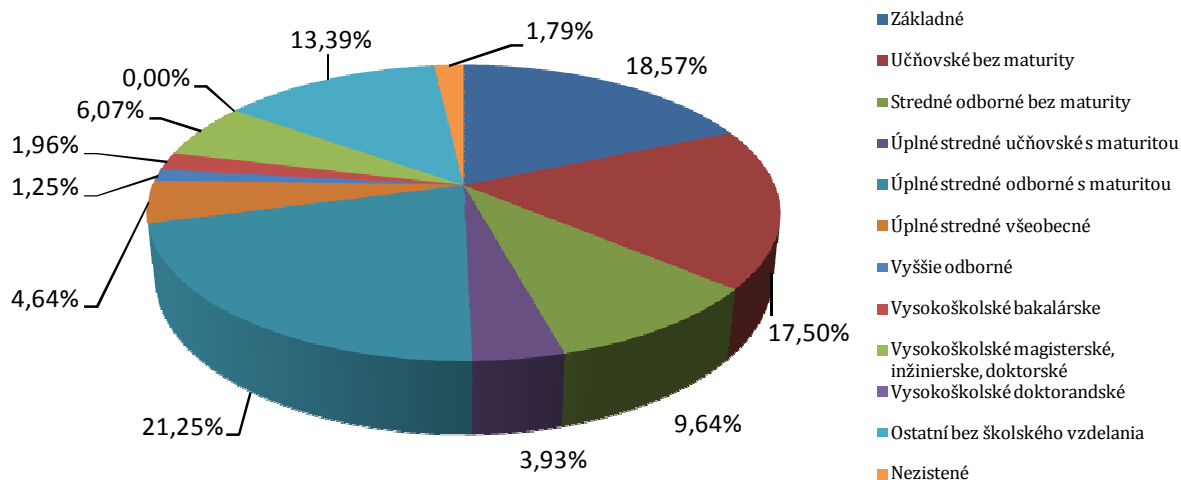

V obci Tušická Nová Ves sú takmer všetci obyvatelia slovenskej národnosti.

Vzdelávanie, vzdelanosť

Najvyšší ukončený stupeň školského vzdelania	počet	%
Základné	104	18,57
Učňovské bez maturity	98	17,50
Stredné odborné bez maturity	54	9,64
Úplné stredné učňovské s maturitou	22	3,93
Úplné stredné odborné s maturitou	119	21,25
Úplné stredné všeobecné	26	4,64
Vyššie odborné	7	1,25
Vysokoškolské bakalárske	11	1,96
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	34	6,07
Vysokoškolské doktorandské	0	0
Bez školského vzdelania	75	13,39
Nezistené	10	1,79
Spolu	560	100,00%

Zdroj SODB 2011

V rámci vzdelanostnej štruktúry v obci Tušická Nová Ves dominuje obyvateľstvo so základným a učňovským vzdelaním bez maturity (36,07%), čo je vysoko nad priemerom v regióne Východné Slovensko (28,54%). Podiel obyvateľov so stredoškolským vzdelaním dosahuje hodnotu 31,07%, čo je tiež pod regionálnym priemerom – 37,19%. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí sa pohybuje okolo 8,03%, čo je tak isto pod priemerom regiónu 12,37%. Táto vzdelanostná skladba je veľmi náročná pre budúce uplatnenie sa na trhu práce.

Bývanie

Tabuľka č. 9: Počty domov podľa ich veku						
	pred rokom 1945	1946 - 1960	1961 - 1990	po roku 1991	nezistené	celkom
počet domov	9	44	80	9	31	173

Zdroj SODB 2011

Najviac domov bolo postavených v rokoch 1961 – 1990. Po roku 1991 výstavba rapídne poklesla, po roku 2006 bol v obci postavené tri nové domy. V obci je väčší počet neobývaných domov (20 v 2011), ktoré sú zväčša sú v zlom technickom stave. Tieto však nie sú na predaj pre nezáujem o odpredanie zo strany vlastníkov a z dôvodu vysokých cien.

V obci je dopyt po bytoch a rodinných domoch. Obec však nedisponuje pozemkami na predaj, ktoré by vyhovovali výstavbe nových domov. Rekonštruujú sa pôvodné obývané staré domy. Rozvojové plochy definované územným plánom pre funkciu bývania sú na súkromných pozemkoch.

A.1.6 TRH PRÁCE

Zamestnanosť

Tabuľka č. 10: Odvetvia hospodárstva, v ktorých pracujú obyvatelia obce		
Odvetvie ekonomickej činnosti	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	8	6
Lesníctvo a ťažba dreva	2	1
Ťažba uhlia a lignitu	1	1
Výroba potravín	5	5
Výroba nápojov	1	1
Výroba textilu	1	0
Výroba odevov	1	1
Výroba kože a kožených výrobkov	3	2
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	3
Výroba papiera a papierových výrobkov	3	2
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	2	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1	0
Výroba a spracovanie kovov	4	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	7	7
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	2	2
Výroba elektrických zariadení	9	8
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	22	20
Výroba nábytku	2	1
Iná výroba	3	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	1
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2	2
Zber, úprava a dodávka vody	2	2
Čistenie a odvod odpadových vôd	1	0
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	3	3
Výstavba budov	9	8
Inžinierske stavby	2	2
Špecializované stavebné práce	6	4
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	10	7
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	20	18
Pozemná doprava a doprava potrubím	11	11
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	1
Poštové služby a služby kuriérov	6	4
Ubytovanie	3	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	4
Telekomunikácie	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	3

Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	4	4
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	1	0
Reklama a prieskum trhu	1	0
Bezpečnostné a pátracie služby	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	26	26
Vzdelávanie	13	13
Zdravotníctvo	8	8
Sociálna práca bez ubytovania	2	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	1
Ostatné osobné služby	4	2
Nezistené	15	9
Spolu	250	211

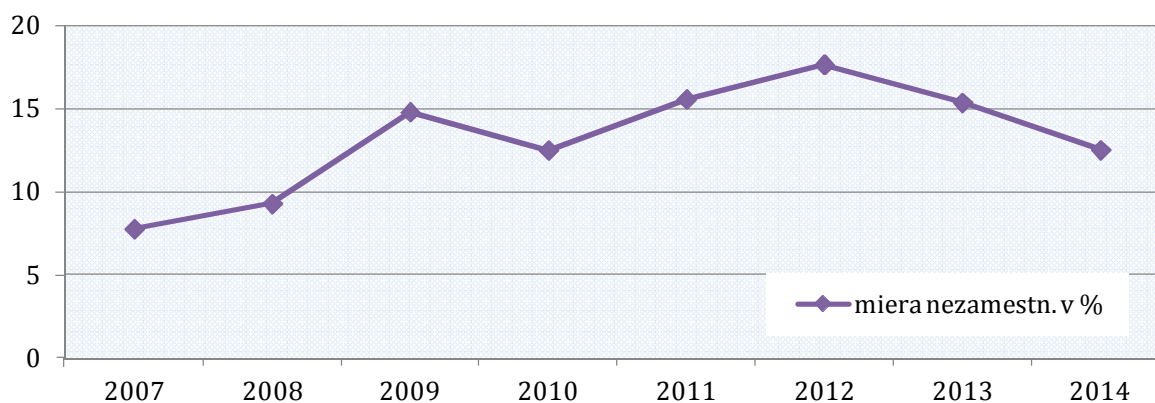
Zdroj SODB 2011

Za prácou odchádza takmer 85% obyvateľstva, prevažne do okresného mesta Michalovce, ale aj do Košíc, Trebišova a Sečoviec. Asi 20 obyvateľov pracuje v zahraničí ako opatrovatelky, prípadne v robotníckych profesiách. Obyvatelia obce sú najčastejšie zamestnaní v nasledovných oblastiach: verejná správa, výroba motorových vozidiel, maloobchod., vzdelávanie, pozemná doprava.

Nezamestnanosť

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet obyvateľov	565	568	564	556	560	556	554	555
počet uchádzačov o zamestnanie	18	22	37	30	39	45	38	30
miera evidovanej nezamestnanosti obec (%)	7,80%	9,32%	14,83%	12,53%	15,60%	17,68%	15,40%	12,55%
miera evidovanej nezamestnanosti okres Michalovce (%)	15,01	14,95	18,32	17,21	19,40	20,10	17,75	16,78

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Miera nezamestnanosti v obci sa pohybuje okolo 15%, čo je podstatne pod priemerom v okrese Michalovce. Maximum dosiahla v roku 2012, čo bolo zapríčinené znižovaním stavu zamestnancov v najväčších závodoch, ako BSH Drives and Pumps s.r.o., Unomedical s.r.o., Yazaki Wiring Technologies Slovakia s.r.o.

Z celkového počtu nezamestnaných bolo začiatkom roku 2015 31 dlhodobo nezamestnaných.

Obec v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach zapája nezamestnaných obyvateľov do menších obecných služieb – v roku 2014 boli zapojení 3 obyvatelia. V rámci nich sa starajú o úpravu verejných priestranstiev – kosba, čistenie, odhŕňanie snehu, práca so separovaným zberom, menšie stavebné úpravy, likvidácia TKO a pod. Dlhodobo nezamestnaní však majú slabé pracovné návyky. Situácia v zapájaní nezamestnaných obyvateľov sa zlepšila v roku 2015, keď cez Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v rámci národného projektu §54 pracovali v obci 3 dlhodobo nezamestnaní. Cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci národného projektu (§52) pracovalo 7 ľudí.

A.1.7 EKONOMICKÝ ROZVOJ (EKONOMIKA)

Majetok obce

Majetok obce bol v roku 2014 vo výške 1.178.658,92€ a pozostával z nasledovných častí:

dlhodobý nehmotný majetok	17 460,66€
dlhodobý hmotný majetok	1 130 332,42€
krátkodobé pohľadávky	1 491,32€
finančné účty	29 374,52€

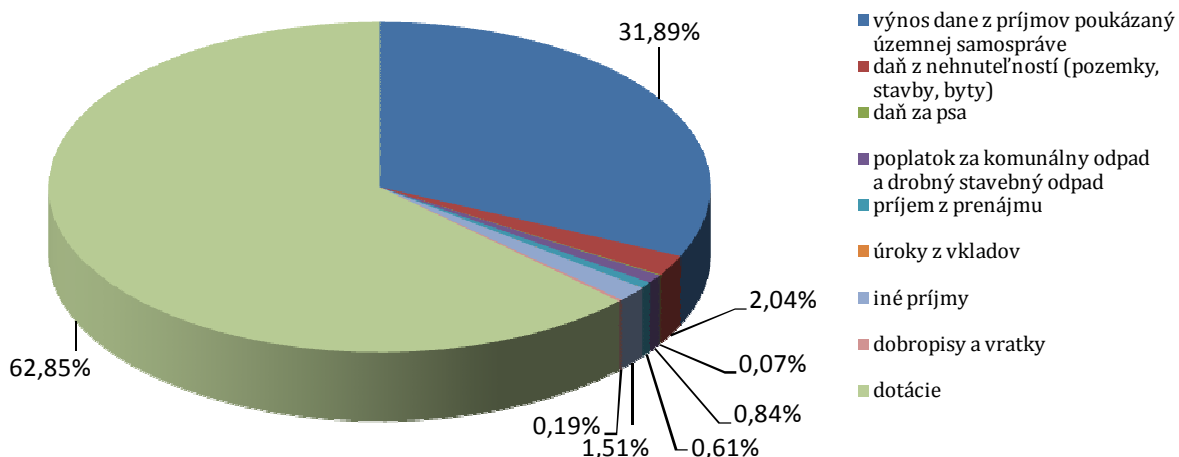
Obecný rozpočet

Celkové príjmy obce v roku 2014 dosiahli výšku 629.591,90€, z toho bežné príjmy predstavovali 529.191,45€, kapitálové príjmy 92.323,01€, finančné operácie príjmové 8.077,44€.

Skladba príjmov bola nasledovná:

Tabuľka a graf č. 12: Skladba bežných príjmov obce v roku 2014		
bežný príjem	výška (€)	%
výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	168 735,62	31,89
daň z nehnuteľností (pozemky, stavby, byty)	10 788,77	2,04
daň za psa	376,00	0,07
poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad	4 469,15	0,84
príjem z prenájmu	3 228,67	0,61
úroky z vkladov	21,48	0,00
iné príjmy	8 005,39	1,51
dobropisy a vrátky	981,86	0,19
dotácie (na školstvo)	332 584,51	62,85

Zdroj: obecný úrad

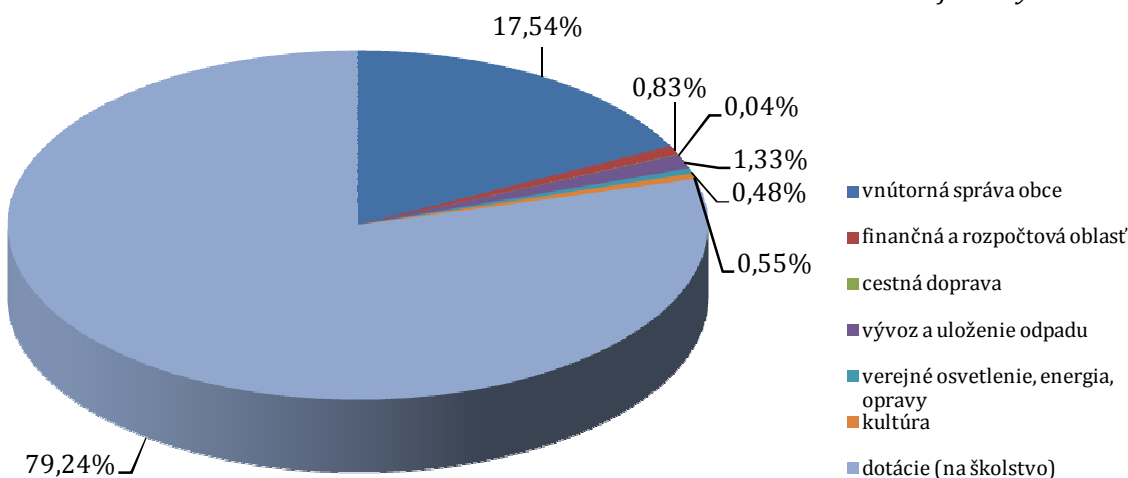

Celkové výdavky obce v roku 2014 dosiahli výšku 524 434,08€ v členení: bežné výdavky 419 729,82 €, kapitálové výdavky 98.497,06€, výdavky z finančných operácií 6.207,20€.

Skladba výdavkov bola nasledovná:

bežný výdavok	výška (€)	%
vnútorná správa obce	73 616,77	17,54
finančná a rozpočtová oblasť	3 464,34	0,83
cestná doprava	162,14	0,04
vývoz a uloženie odpadu	5 580,12	1,33
verejné osvetlenie, energia, opravy	2 014,90	0,48
kultúra	2 307,04	0,55
dotácie (na školstvo)	332 584,51	79,24

Zdroj: obecný úrad

Obec hospodárila v roku 2014 s prebytkom.

Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci

V obci pôsobí, resp. je registrovaných celkom 22 ekonomických subjektov s nasledovným zložením:

- 9 subjektov podnikateľ zapísaný v Živnostenskom registri SR,
- 4 subjekty spoločnosť s ručením obmedzeným,
- 2 subjekty združenie (zväz, spolok, klub ai.),
- 1 subjekt obec (obecný úrad),
- 1 subjekt cirkevná organizácia,
- 1 subjekt akciová spoločnosť,
- 1 subjekt nezisková organizácia,
- 1 subjekt rozpočtová organizácia,
- 1 subjekt spoločenstvo vlastníkov pozemkov, bytov a pod.,
- 1 subjekt družstvo.

Celková ekonomická situácia na území obce je nízka. Miestne ekonomické subjekty zamestnávajú celkovo malý počet zamestnancov a samotní živnostníci zamestnávajú od 1-20 ľudí. Najväčším zamestnávateľom v obci je Agrovess Zalužice s.r.o. Väčšina obyvateľov (85% ekonomicky aktívnych obyvateľov) dochádza za prácou do Michaloviec, Trebišova, aj Košíc. Miestne pracovné príležitosti sú v poľnohospodárstve, obchode, službách, čiastočne vo výrobe a v súčasnosti aj v oblasti sociálnych služieb – stacionár.

Primárny sektor

Poľnohospodárska pôda je v obci obhospodarovaná firmou AGROVES Zalužice. Orientácia družstva je na pestovanie obilnín a olejovín a na chov plemenného dobytká. Jeden subjekt poskytuje služby súvisiace s chovom zvierat.

Sekundárny sektor

V oblasti výroby podnikajú 3 subjekty (strojárka, stavebno-stolárska, odevná výroba).

Terciálny sektor

je zastúpený subjektmi zaoberajúcimi sa obchodnou činnosťou (4 subjekty), poskytujúcimi rôzne služby (sociálne, športové, finančné,...) - 8 subjektov, záujmovými združeniami (3 subjekty).

Kvartérny sektor

je zastúpený ZŠ a MŠ, kde pracuje 25 zamestnancov a obcou so 4-5 zamestnancami.

A.1.8 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Školstvo, vzdelávanie

V obci sa nachádza základná a materská škola. Materskú školu navštevuje 31 detí, pracujú v nej 2 pedagogickí a 1 nepedagogický zamestnanec. Základnú školu navštevuje na obidvoch stupňoch 147 detí a pracuje tu 18 pedagogických a 7 nepedagogických zamestnancov. Základná škola s materskou školou je spádovou školou pre deti z Tušickej Novej Vsi, Horoviec, Tušíc a Dvorianok.

Interiér školy bol čiastočne zrekonštruovaný formou výmeny okien, podlahy na chodbe. V havarijnom stave je exteriér školy - opadáva omietka, čo ohrozuje deti a personál. Z tohto dôvodu je potrebné v rámci energetickej úspory objektu uvažovať o zateplení a fasáde Základnej školy. S týmto istým problémom zápasí aj materská škola, kde nedošlo od začiatku prevádzky k žiadnej rekonštrukcii objektu. Navyše je potrebné v Materskej škole zrekonštruovať strechu a vymeniť tepelný zdroj. Najviac škole chýba priestor pre športové vyžitie – telocvičňa a multifunkčné ihrisko, kde by žiaci mohli rozvíjať svoje športové nadanie a zároveň by tieto zariadenia slúžili aj pre širokú verejnosť.

Na škole pracujú nasledovné záujmové krúžky: angličtina hrou, futbalový kreatívne dielne, krúžok anglického jazyka, krúžok slovenského jazyka, literárno-dramatický, matematický, počítačový, šikovniček, športový, tanečný, technický, turisticko-ekologický, tvoriváček, tvorivé dielne, tvorivé písanie.

Škola prostredníctvom projektov prispieva k zvyšovaniu výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľov aj žiakov. Je vybavená modernou výpočtovou technikou, interaktívnymi tabuľami. Škola je aktívne zapojená do environmentálnych projektov, čoho výsledkom je v blízkosti školy vytvorená oddychová zóna s jazierkom a skalkou z liečivých bylín. Škola disponuje certifikátom Zelená škola. Okrem toho je škola zapojená do projektu Zdravá škola, Profesionálne poradenstvo pre žiakov ZŠ, Škola III. milénia, Učenie hrou, Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva, Moderné vzdelávanie, Aktivizujúce metódy vo výchove – AMV, PRINET, Líderstvo v škole, Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí ako aj do rôznych menších projektov.

Sociálna a zdravotná starostlivosť

Najbližšie zdravotné stredisko poskytujúce služby pre občanov obce je obci Trhovište vzdialené 4 km (všeobecný lekár pre dospelých, všeobecný lekár pre deti, stomatológ, zubný laborant, lekárka). Obecný úrad zabezpečuje doručovanie liekov chorým a starým občanom. Vyvstáva potreba zriadiť priestory pre ordináciu obvodného lekára, ktorý by v obci ordinoval aspoň 2 x v týždni.

Sociálna starostlivosť je zabezpečená prostredníctvom Denného stacionára – poskytuje občanom dennú starostlivosť a obedy pre seniorov. Denný stacionár bol zriadený v roku 2015, slúži pre 38 obyvateľov (záujem obyvateľov je oveľa vyšší), má 2 zamestnancov, poskytuje týždenný program (tvorivé činnosti, manuálne zručnosti, tréning pamäte, terapeut, poradenstvo lekára, masér,...). Stacionár prevádzkuje nezisková organizácia.

Ostatné služby sociálnej a zdravotnej starostlivosti sú obyvateľom dostupné v meste Michalovce.

Služby

V obci sa nachádza jedna predajňa potravín a rozličného tovaru a jedno pohostinstvo – bar. Poštové a finančné služby sú poskytované na miestnej pošte. Priamo v obci poskytujú služby kaderník, výrobca drevených okien a dverí. Ostatné služby sú dostupné v mestách Sečovce, Michalovce, Trebišov.

Okrem toho sa v obci nachádza:

- cintorín s Domom smútku (nádeje) – zrekonštruovaný v roku 2014;

- židovský cintorín;
- požiarna zbrojnica – vzhľadom na pridelenie protipovodňového vozíka z MV SR je potrebné zlepšiť jej priestorové a technické vybavenie.

Kultúra a spoločenský život

Obec Tušická Nová Ves žije bohatým kultúrnym životom, ktorý sa sústreďuje v miestnom kultúrnom dome a v priestoroch ihrísk pri Základnej a materskej škole, kde sa organizujú takmer všetky kultúrno-spoločenské podujatia. V kultúrnom dome sa organizujú podujatia, ako napr. Posedenie pri jedličke, oslavy MDŽ, Deň učiteľov, Mesiac úcty k starším, rôzne vystúpenia súborov. Budova Kultúrneho domu potrebuje v rámci zníženia energetickej náročnosti zateplenie, výmenu strechy, výmenu vykurovacích telies a celkovú rekonštrukciu vstupov. Priestory kultúrneho domu sú poskytované aj na činnosť speváckej skupiny Novešan, Stolnotenisového oddielu STO, Biblickej hodiny, činnosť klubu ZPCCH a na organizovanie rôznych rodinných osláv.

V kultúrnom dome je zriadený verejný prístupový bod na internet.

Tradičiou počas leta sú vystúpenie súborov spojené s miestnou oslavou Dňa Novešanov. Vzhľadom na popularitu tohto podujatia by bolo potrebné vybudovať amfiteáter, kde by boli vytvorené vhodné podmienky na realizáciu tohto podujatia.

V obci je zriadená obecná knižnica, ktorá sa nachádza v budove obecného úradu.

Obec aktívne spolupracuje s miestnou rímsko-katolíckou a reformovanou farnosťou: raz ročne sa spoločne usporadúvajú ekumenické dni, striedavo v oboch miestnych kostoloch.

V obci pôsobia nasledovné združenia:

Folklorný mužský spevácky súbor "NOVEŠAN" – vznikol v roku 2010, má 11 členov a vystupuje na rôznych podujatiach v obci, ale aj na podujatiach v rámci okresu, či na krajských podujatiach, napr. Zemplínsky majáles.

Dobrovoľný hasičský zbor - má 30 členov, popri plnení svojich úloh pomáha obci pri mimoriadnych udalostiach, či pri organizovaní rôznych podujatí.

ZO ZPCCH (zväz postihnutých civilizačnými chorobami) - invalidní dôchodcovia a sympatizanti – aktívne sa zúčastňujú života v obci, podieľajú sa na organizácii rôznych obecných podujatí

Šport

Obecný športový klub spoločný pre obce Tušice a Tušická Nová Ves zastrešuje športové zariadenia oboch obcí. Patrí pod neho aj Futbalový klub Tušice – Tušická Nová Ves. Športový areál s futbalovým ihriskom, s vybavenosťou (tribúna, šatne, sociálne zariadenia) sa nachádza v obci Tušice.

Obec má niekoľko športových ihrísk (na volejbal, hádzanú), povrch ktorých je nekvalitný, okolie neupravené. Tento priestor predstavuje potenciál pre ďalší rozvoj športu a využívania voľného času v obci (vybudovanie ďalších ihrísk, prístupovej cesty, vstupné priestory a pod.). V obci veľmi chýba multifunkčné ihrisko s využitím v každom ročnom období.

V blízkosti Kultúrneho domu prebieha rekonštrukcie garáže na fitnesscentrum.

V obci pôsobí aj stolnotenisový oddiel STO, raz týždenne pre ženy je k dispozícii Kultúrny dom na cvičenie zumbly.

Inštitúcie a organizácie

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce, zabezpečuje organizačné a administratívne veci. Obecný úrad na základe prechodu kompetencií zo štátnej správy vykonáva časť matričných úkonov, ďalej správu na úsekoch ochrany životného prostredia, stavebného konania, pozemných komunikácií a školstva.

Obecný úrad má 4-5 zamestnancov (starostka, 1 administratívna pracovníčka, kontrolór, 2 pracovníci na čiastočný úväzok).

Obecné zastupiteľstvo má 7 členov a pri obecnom zastupiteľstve pracujú 4 komisie, ktorých členmi sú aj neposlanci: obecná rada, finančná komisia a komisia pre ochranu verejného poriadku, komisia na ochranu životného prostredia.

Obec je členom nasledovných organizácií a združení:

- Združenia miest a obcí Slovenska,
- Mikroregión Poondavie (Horovce, Lesné, Moravany, Nacina Ves, Petrovce nad Laborcom, Poruba nad Vihorlatom, Pozdišovce, Pusté Čemerné, Staré, Strážske, Suché, Šamudovce, Trnava, pri Laborci, Tušice, Tušická Nová Ves, Vinné, Vôľa, Zbudza),
- Občianske združenie Miestna akčná skupina Poondavie, ktoré v roku 2015 aktívne pripravuje Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) prístupom LEADER,
- Regionálne združenie Zemplín.

Cezhraničná spolupráca

Na mikroregionálnej úrovni obec spolupracuje od roku 2007 s miestnou akčnou skupinou Království Jestřebí hory z regiónu Hradec Králové, Česká republika. Predmetom spolupráce je každoročné spoločné stretnutie zástupcov mikroregiónov na Slovensku a v Česku, výmena skúseností, kultúrne a športové aktivity.

A.1.9 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Tabuľka č. 14: Prehľad vybavenosti technickou infraštruktúrou	
Technická infraštruktúra	Tušická Nová Ves
miestne komunikácie	2,066 km
chodníky	0 m
železničná sieť	nie
železničná zastávka	nie
plyn	áno
kanalizácia	áno / pred dokončením
ČOV	áno / pred dokončením
domové ČOV	áno
vodovod	áno

vodný zdroj	studne
zber TKO	
klasický	áno
separovaný	áno
spôsob vykurovania	plyn, tuhé palivo, elektrická energia
vedenie elektrickej energie	
vzdušné	áno
káblové	nie
autobusové spojenie	áno
autobusová zastávka (počet)	3
telefónny rozvod	áno
signál mobilných operátorov	áno
miestny rozhlas	áno
káblová TV	nie
internet	áno

Zdroj: obecný úrad

Doprava

Obec Tušická Nová Ves sa nachádza cca 2 km severne od nadradenej cestnej siete I/ 50 Zvolen - Košice – Michalovce – Vyšné Nemecké a 3 km východne od cestnej siete I/79 Trebišov – Vranov nad Topľou. Okresné mesto Michalovce je vzdialené od obce cca 17 km, krajské mesto Košice cca 47 km. Katastrálne územie obce leží na trase plánovanej diaľnice D1 Budimír - Michalovce - Záhor (hraničný priechod s Ukrajinou), pre ktorú budú musieť byť rezervované územia a koridory (ochranné pásma), čo bude mať negatívny vplyv na uvažovanú zástavbu a obmedzujúce požiadavky na územie.

Cestná doprava

Cez obec prechádza cesta III/050215 Horovce - Dvorianky, ostatné miestne cesty III. triedy majú celkovú dĺžku 2 066 m. Stav miestnych komunikácií je veľmi zlý – sú neudržiavané, bez opráv, s výmol'ami, s chýbajúcim vodorovným značením.

V obci nie sú vybudované chodníky, ani parkovacie plochy – vozidlá parkujú pozdĺž miestnych komunikácií a na voľných prielukách, parkovacie plochy chýbajú pri cintoríne, kostole, pohostinstve, športovom areáli, základnej škole, či pri objektoch podnikateľských aktivít. Najpotrebnejšie je vybudovanie chodníka medzi Základnou a Materskou školou, kvôli bezpečnosti detí pri presune na obed.

Autobusová doprava – premáva priame autobusové spojenie s okresným mestom Michalovce, napojenosť na ďalšie mestá je cez obec Horovce. Z Michaloviec (do Michaloviec) premáva v pracovné dni dostatok spojov, čo vyhovuje cestovaniu za prácou, vzdelaním, či službami. Horšia situácia je počas víkendov a sviatkov, kedy premáva menej spojov.

Železničná doprava

Obcou neprechádza železničná trať. Najbližšia železničná stanica je v obci Bánovce nad Ondavou (11 km), prípadne v mestách Michalovce (16 km) a Trebišov (13 km).

Základná environmentálna infraštruktúra

Plyn

Územím prechádza distribučný vysoko-tlakový plynovod. Obec je napojená cez regulačnú stanicu plynu. V obci je vybudovaný rozvod plynu od roku 1991 so 100% napojením. Jeho kapacita vyhovuje aj prípadnej výstavbe, rodinných domov, občianskej vybavenosti, či podnikateľských aktivít.

Pitná voda

Obec má čiastočne vybudovaný obecný vodovod. Zdrojom pitnej vody sú dva vrty a vodná nádrž Starina. Vodovodná sieť má dĺžku 2,5 km a je na ňu napojených 72 obyvateľov (cca 13% obyvateľov). Ostatní obyvatelia využívajú na zásobovanie pitnou vodou vlastné studne a jednu verejnú studňu. Voda zo studní však nevyhovuje hygienickým normám a v prípade sucha môže dôjsť k poklesu spodných vôd a tým pádom aj výdatnosti studní. Vychádza potreba zvýšiť napojenosť obce a obyvateľov na existujúci vodovod - v rámci spoločného projektu "Zásobovanie obcí Trhovište, Moravany, Rakovec nad Ondavou, Horovce, Tušice, Tušická Nová Ves pitnou vodou".

Kanalizácia a ČOV

Projekt kanalizácie a čistiarne odpadových vôd bol realizovaný v dvoch etapách (od roku 1999) ako spoločná stavba pre 3 obce (plus Tušice a Horovce). II. etapa stavby bola financovaná z Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce s celkovým rozpočtom takmer 3 milióny eur. Bola dokončená v roku 2015, celý systém má dĺžku viac ako 16 km a možnosť napojiť sa naň bude mať minimálne 1 880 obyvateľov cez 483 prípojok – pre obec Tušická Nová Ves to znamená napojenie cca 95% obyvateľstva.. Súčasne bola zabezpečená kontrola a úprava starých, niekde už 20 ročných potrubí. V roku 2015 bola spustená skúšobná prevádzka dostavanej čistiarne a kanalizácie o celkovej dĺžke približne 11 km a 216 prípojkami pre obydlia. V súčasnosti je napojená základná škola, obecný úrad a 21 domov.

Zásobovanie teplom

V obci je odber a dodávka tepla len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania pevných palív (uhlie, drevo), plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. V obci sa nenachádza žiadny systém centrálného zásobovania teplom. Centrálné zásobovanie teplom na báze plyných palív sa nachádza len v časti občianskej vybavenosti. Plynifikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynifikácii obce došlo k úplnej zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia.

Elektrická energia

Obec Tušická Nová Ves je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice 110/22 kV Trebišov s inštalovanými transformátormi o výkone 2x40 MVA. Dodávka elektrickej energie pre riešenie obec je zabezpečovaná vzdušnými 22 kV prípojkami z existujúceho 22 kV vzdušného vedenia. Na uvedenú linku je pripojených 6 ks 22/0,4 kV transformovní, zásobujúce súčasnú bytovú, podnikateľskú a poľnohospodársku zástavbu.

Obec rámcovo plánuje uloženie elektrického vedenia do zeme a rekonštrukciu verejného osvetlenia obce. Zvažuje sa taktiež využitie alternatívnych zdrojov (slnecná energia).

Verejné osvetlenie a miestny rozhlas

Verejné osvetlenie je zabezpečené 61 svietidlami a 2 rozvádzačmi verejného osvetlenia. Verejné osvetlenie je v zlom technickom stave.

Obecný rozhlas disponuje 32 reproduktormi a 2 340 m vedenia. Bol zrekonštruovaný v roku 2004 a v súčasnosti je potrebná modernizácia reproduktorov, vedenia ako aj rozhlasovej stanice.

Odpadové hospodárstvo

Obec má zabezpečenú likvidáciu domáceho tuhého komunálneho odpadu formou zberných nádob a kontajnerov nádob v každom dome odvoz je zabezpečovaný obecným úradom cez firmu Fúra s.r.o. Košice jedenkrát za dva týždne.

Kompostovateľný odpad si spracovávajú občania individuálne. V blízkom okolí obce sa nachádzalo niekoľko menších divokých skládok. boli odstránené v roku 2015 v rámci dotácie z Environmentálneho fondu.

Zároveň je vykonávaný separovaný zber tuhého domového odpadu, separovaný podľa jednotlivých komodít: papier, sklo, zmiešané plasty, PET fľaše, elektronický odpad, kovové obaly, pneumatiky, Tetrapak, nebezpečný odpad. Plastový odpad (PET fľaše, zmiešané plasty) s odvážajú 6x za rok, sklo 3x za rok, papier, elektroodpad a nebezpečný odpad sa odváža 2x ročne. Separovaný zber sa zbiera vrecovým spôsobom. Separovaný zber a zber nebezpečného odpadu sa realizuje cez firmu Fúra s.r.o.

S firmou NATUR-PACK je podpísaná zmluva o budúcej zmluve v oblasti zavedenia systému združeného nakladania odpadmi z obalov a odpadmi z neobalových výrobkov.

Životné prostredie

Stav životného prostredia v obci je pozitívny aj vzhľadom k tomu, že v roku 2015 bola dokončená kanalizácia a ČOV. Čiastočným problémom, je že na vodovod je napojených len 13% obyvateľstva.

Kvalita ovzdušia a hladiny hluku sú uspokojivé aj vďaka tomu, že obce leží mimo hlavných cestných ťahov a v obci a na okolí sa nenachádza žiadny stály znečisťovateľ ovzdušia. Povodne obec dlhé roky nepostihli, nakoľko výška ochranných hrádzí Ondavy na území obce je dostatočná.

V obci sú pravidelne udržiavané verejné priestranstvá (cintorín, okolie Obecného úradu, okolie Požiarnej zbrojnice, miestne priekopy a pod.). Starostlivosť o verejnú zeleň a o cintorín zabezpečuje obec hlavne v rámci menších obecných služieb.

V budúcnosti bude kvalita životného prostredia v obci limitovaná plánovanou diaľnicou D1 Budimír - Michalovce - Záhor (hraničný priebeh s Ukrajinou), čo bude mať negatívny vplyv na uvažovanú zástavbu a obmedzujúce požiadavky na územie.

Informačná spoločnosť a telekomunikácie

Obec Tušická Nová Ves je pripojená spojovacími káblami z stredne v Trhovišti. Miestne rozvody sú tvorené prevažne vzdušným vedením (čiastočne aj kabelizovaná) do všetkých ulíc na drevených podperných stĺpoch a domových konzolách, domové prípojky sú realizované vzdušným vedením. Miestnu sieť je potrebné rozšíriť z pohľadu súčasného stavu aj z hľadiska návrhu v zmysle požiadaviek správcu siete Slovak Telekom a.s. Obcou prechádza diaľkový kábel Tušice – Michalovce.

V obci je dostupný signál všetkých mobilných operátorov.

Obyvatelia majú možnosť pripojenia na internet prostredníctvom telefónnej linky a Wifi systému. Internetové pripojenie využíva cca 70%.

Obec má nový miestny rozhlas, nemá pripojenie na káblovú televíziu.

Verejný prístup k internetu sa v obci nachádza v kultúrnom dome a na obecnej úrade.

Obec má zriadenú webovú stránku <http://www.tusickanovaves.sk> a základná škola s materskou školou majú webovú stránku <https://zstusicka.edupage.org/>.

A.1.10 CESTOVNÝ RUCH

Cestovný ruch v obci zatiaľ nie je rozvinutý, obec má potenciál na mierny rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

Rozvoju by veľmi pomohlo oživenie a využitie „Poľnej železničky“. V minulom storočí viedla z obce do dnes už neexistujúceho cukrovaru v Trebišove úzkokoľajná trať na dopravu cukrovej repy so spätným dovozom repných odrezkov na krmné účely, na parný, resp. konský pohon.

Väčšiu pozornosť zo strany ochrany prírody by si zasluhovala oblasť biokoridoru rieky Ondavy, vzhľadom k prípadnému rozvoju agroturistiky. Išlo by o ochranu vybraných biotopov nachádzajúcich sa v biokoridore.

V rámci územného plánu je navrhnutý cyklistický chodník, ktorý sa napojí na plánovanú cyklotrasu vedúcu od severu na juh pozdĺž vodného toku rieky Ondava. Navrhovaná cyklotrasa bude využívať navrhované aj jestvujúce poľné cesty s betónovým alebo asfaltovým povrchom, s prepojením na poľné cesty a chodníky smerom do katastrálnych území okolitých obcí. Pripravuje sa aj projekt cyklotrasy Bačkov, Dvorianky, Hriadky, Parchovany, Vojčice, Tušice, Tušická Nová Ves s napojením na ďalšie obce Mikroregiónu Poondavie.

A.2 Analýza východiskovej situácie obce

Obec Tušická Nová Ves sa nachádza cca 2 km severne od hlavnej komunikačnej trasy Košice – Michalovce - Užhorod, na trase III. triedy Horovce - Dvorianky. Je lokalizovaná v rovnej poľnohospodárskej krajine s nadmorskou výškou pohybujúcou sa v celom katastri okolo 108 m n.m. Hlavný vodný tok je rieka Ondava na východnom okraji katastra, ktorá je v medzihrádzovom priestore porastená brehovými porastmi a vlhkomilnými rastlinnými spoločenstvami. Tento vodný tok s brehovými porastmi predstavuje významný ekologický a krajinársky prvok v krajine. Západnou časťou katastrálneho územia obce prechádza Pravobrežný kanál, ktorý pre riešenú obec, ako

aj pre vyššie položené obce, plní funkciu recipienta melioračnej siete. Ostatné vodné toky predstavujú prevažne melioračné kanály pre odvod vody z odvodňovaných pozemkov.

Celá plocha katastra je odlesnená, dominuje orná pôda, menej lúky a pasienky (vzhľadom k vysokej hladine spodnej vody sú väčšinou zamokrené). Sídlná zeleň je tvorená plošnou a čiastočne líniovou drevinovou vegetáciou v centre obce, v okolí cintorína, športového areálu, požiarnej zbrojnice, kostola a areálu ZŠ a MŠ. V rámci zástavby rodinných domov sú rozsiahle záhrady pre pestovanie zeleniny a ovocné sady, ako aj okrasné záhrady. Vzhľadom na nadmernú výmeru ornej pôdy je ekologická stabilita územia nízka až veľmi nízka. Rozšírenie nelesnej drevinovej vegetácie je kvôli intenzívnemu obhospodarovaniu krajiny značne obmedzené a lokalizované pozdĺž melioračných kanálov.

Hlavnou urbanistickou kompozičnou osou je cesta III. triedy, na ňu sú napojené obslužné komunikácie vrátane šošovkovitého námestia. Zástavba je realizovaná väčšinou obojstranne po oboch stranách týchto komunikácií, prevažuje zástavba rodinnými domami, ktoré boli postavené v prevažujúcej miere v povojnovom období (po roku 1945), sú tu však ešte aj objekty z predvojnového obdobia, niektoré sú hodnotné a zaujímavé.

Severne Tušická Nová Ves susedí so zastavaným územím obce Tušice, s ktorou navzájom zdieľajú niektoré zariadenia občianskej vybavenosti (športový areál, ZŠ, MŠ). Na južnej strane obce v priamom kontakte s obytnou zónou je lokalizovaný poľnohospodársky dvor, tento areál vzhľadom k absencii živočíšnej výroby nevykazuje negatívne pôsobenie na okolitú zástavbu.

Za posledných 7 rokov bol preukázaný celkový úbytok obyvateľov, pozitívnemu trendu neprispieva ani fakt, že v obci je oproti celoslovenskému priemeru vyšší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku. Napriek vzdelanostnej štruktúre s vysokým podielom obyvateľstva so základným a učňovským vzdelaním sa miera nezamestnanosti pohybuje pod priemerom okresu Michalovce.

Sociálna infraštruktúra je na štandardnej úrovni. Základná škola s materskou školou lokalizovaná v severnej časti obce je spádovou školou pre deti z Tušickej Novej Vsi, Horoviec, Tušíc a Dvorianok, obidve budovy však potrebujú rozsiahlejšiu rekonštrukciu.

Najbližšie zdravotné stredisko je v obci Trhovište, je reálna potreba ordinácie obvodného lekára aspoň vo vymedzenom čase. V obci bol zriadený denný stacionár, ktorý poskytuje aj obedy pre seniorov, aj po krátkom fungovaní je požiadavka na zvýšenie jeho kapacity.

Bohatý kultúrny a spoločenský život sa sústreďuje v priestoroch Kultúrneho domu a športovísk pri ZŠ a MŠ. Pre potreby športu je využívaný športový areál v Tušiciach, v obci chýba multifunkčné ihrisko, existujúce ihriská je nutné rekonštruovať.

Cez obec prechádza cesta III. triedy, ostatné miestne komunikácie sú vo veľmi zlom technickom stave, bez chodníkov a parkovacích plôch. Priame autobusové spojenie do Michaloviec a do okolitých obcí a miest je v pracovných dňoch vyhovujúce.

Obec je plynofikovaná so 100% napojením obyvateľov, čo je prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia. Zásobovanie pitnou vodou je súčasne nevyhovujúce, na verejný vodovod je pripojených len 13% obyvateľov, ostatní majú vlastné studne a jednu verejnú studňu.

Donedávna bola zlá situácia aj v odkanalizovaní odpadových vôd, čo spôsobovalo znečistenie spodnej vody. V rámci spoločného projektu kanalizácie a ČOV pre 3 obce je momentálne realizácia v štádiu záverečných prác s napojením do samostatnej ČOV, kde je počítané aj na zväčšenie kapacity v budúcnosti. Obec má zavedený separovaný zber odpadu aj systém zberu komunálneho odpadu, vlastné kompostovisko nemá.

Kvalita životného prostredia je dobrá, kvalita ovzdušia a hladina hluku je uspokojivá. Verejné priestranstvá sú pravidelne udržiavané. Informačné a telekomunikačné siete sú vyhovujúce.

A.3 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Ex-post hodnotenie analyzuje predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tušická Nová Ves, ktoré aktivity zo stratégie, prípadne akčného plánu boli za uplynulé obdobie zrealizované.

Tabuľka č. 15: Ex-post hodnotenie predchádzajúceho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tušická Nová Ves					
<i>Opatrenie</i>	<i>Aktivita, projekt</i>	<i>Termín</i>	<i>Rozpočet (€)</i>	<i>Zdroj</i>	<i>Hodnotenie</i>
1.1.1. 1.1.2.	Tušice – Tušická Nová Ves – Horovce kanalizácia a ČOV II. etapa	2014-2015	2,9 milióna EUR	Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce Úrad vlády SR	zrealizované
1.2.1.	Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Tušická Nová Ves	2015	34 417,9	Environmentálny fond	zrealizované
2.1.1.	Fasáda Dom smútku	2014	5 320	Vlastné zdroje	zrealizované
2.1.5.	Oprava budovy Obecného úradu	2011	5 000	Úrad vlády SR	zrealizované
2.1.5.	Oprava budovy Obecného úradu	2013-2014	6 383,09	Vlastné zdroje	zrealizované
2.1.6.	Detské ihrisko	2012	3 377	Program obnovy dediny	zrealizované
2.1.6.	Bezpečnosť detí	2015	1000	Nadácia Tesco	zrealizované
2.1.6.	Fitness centrum	2015	5 000	Vlastné zdroje	realizované
2.2.3.	XVII. Zemplínsky majáles	2012	2 500	Košický samosprávny kraj	zrealizované
2.2.3.	Oprava verejných priestranstiev pri KD	2008	891	Vlastné zdroje a príspevky UPSVR cez § 52 – aktivačné služby	zrealizované
2.3.1.	Spracovanie územno-plánovacej dokumentácie na územný plán obce	2013	6 972,42	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	zrealizované
2.3.4.	Bežné výdavky	2010	4 860	Ministerstvo financií SR	zrealizované

Zdroj: vlastné spracovanie

A.4 Zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT analýza)

Nasledovná tabuľka obsahuje analýzu silných a slabých stránok obce, analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia, či možné riziká a ohrozenia z vonkajšieho prostredia, ktoré obec nedokáže ovplyvniť.

Tabuľka č. 16: SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia biokoridoru Ondava - neznečistené životné prostredie - zdravá poľnohospodárska produkcia - pomerne (malá obec) nízka kriminalita - 64,71 % produktívneho obyvateľstva - voľné kapacity ľudských zdrojov - dobré vzťahy (národnostných a konfesných skupín) - základná škola s materskou školou - veľmi úzka spolupráca so susednými obcami - pôsobenie obce v mikroregióne Poondavie a MAS Poondavie - čulý kultúrno-spoločenský život - spoločný športový klub s Tušicami - existencia nového územného plánu - dostatok voľných plôch na rozvojové zámery - voľné priestory pre ekonomické aktivity - udržiavané záhrady v rodinných domoch - začiatok výstavby komunikácie D2 - dobrá dostupnosť do blízkych miest za vzdelaním, prácou, službami - živé folklórne tradície 	<ul style="list-style-type: none"> - nepriaznivý demografický vývoj - nízka ekonomická aktivita na území obce - nedostatočná politika zamestnanosti - nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji - malý záujem o podnikanie v obci - neexistencia silných podnikateľov - nevyhovujúce zásobovanie pitnou vodou - nedobudovaný verejný vodovod - malý počet obyvateľov pripojených na kanalizáciu - zlý stav verejného osvetlenia - neuspokojivý stav zariadení miestneho rozhlasu - absencia služieb zdravotnej starostlivosti (opatrovateľská služba, obvodný lekár) - zlý technický stav obecných budov (MŠ, ZŠ, KD, Dom nádeje, bývalá škola,...) - chýba telocvičňa v ZŠ - nedoriešené verejné priestranstvá (pri požiarnej zbrojnici, pri KD, pri MŠ, ...) - chýbajúce chodníky, parkovacie plochy a cyklotrasy - zlý stav miestnych komunikácií - chýba prírodný amfiteáter - chýba multifunkčné ihrisko - chýbajúce športoviská - nedostatočne využívaný a chránený biokoridor Ondavy - chýba kompostovisko - nedostatočne chránené objekty historického charakteru - existencia nelegálnych skládok odpadu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - partnerstvo v mikroregióne Poondavie - využitie štrukturálnych fondov EÚ - využitie spolupráce s okolitými obcami - zlepšenie informovanosti obyvateľov - rozvojový marketing - podpora rozvoja podnikateľov - využitie štrukturálnych fondov pre oblasť ŽP - dobudovanie kanalizácie a ČOV - dobudovanie verejného vodovodu - rekonštrukcia a dobudovanie obecných budov a objektov občianskej vybavenosti (KD, 	<ul style="list-style-type: none"> - silná administratíva a byrokracia - politický vývoj v krajine - legislatíva (systém finančnej samosprávy) - nepriaznivý demografický vývoj (starnutie obyvateľstva) - nevysporiadané vlastnícke vzťahy - rast nezamestnanosti - nezáujem investorov - nedostatok informácií - posun výstavby úseku diaľnice - nedostatočné partnerstvá

<p>Obecný úrad, MŠ, ZŠ, telocvičňa, ihriská,...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - využitie miestneho potenciálu pre rekreáciu a agroturistiku (biokoridor Ondavy, cyklotrasy, trasa poľnej železnice,...) - definovanie rozvojových zámerov pre potreby obce - v spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom vyhlásené miestne pamätihodnosti (staré maštale v HD, tradičné rodinné domy, trasa poľnej železnice,...), zakomponované do rozvojových projektov - zlepšenie vizuálneho vzhľadu verejných budov a priestranstiev - potenciálny rozvoj obce výstavbou plánovanej trasy D1 v blízkosti obce 	<ul style="list-style-type: none"> - nepripravené projekty rozvoja - zvýšenie konkurenčného tlaku EÚ - malý počet pripojení na verejnú kanalizáciu - zhoršovanie v zásobovaní pitnou vodou - nezáujem občanov, slabá motivácia k práci - migrácia vzdelanej pracovnej sily - nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov) - neúspešné projekty
--	--

Zdroj: vlastné spracovanie

A.5 Ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti

Ex-ante hodnotenie analyzuje súčasný stav pripravenosti rozvojových zámerov obce a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov.

Tabuľka č. 17: Ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti				
Názov projektu	Žiadateľ	Zdroj financovania	Predp. termín realizácie	Pripravenosť projekt zámeru/návrhu
Obecný vodovod	obec	EÚ	2016	PD
Telocvičňa	obec	EÚ	2016	PD
Rekonštrukcia a nadstavba ZŠ	obec	EÚ	2016	PD
Verejné priestranstvo pri Dome smútku	obec	Program rozvoja vidieka op. 7.4	2016	PD pre vydanie stavebného povolenia
Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v katastri obce Tušická Nová Ves	obec	EÚ	2015	štúdia
Dom nádeje Tušická Nová Ves – stavebné úpravy objektu a okolia – prístupová komunikácia, terénne a sadové úpravy, verejná zeleň	obec	Program rozvoja vidieka op. 7.4	2016	PD
Verejné priestranstvo pri kultúrnom dome Tušická Nová Ves – spevnené plochy, terénne a sadové úpravy, verejná zeleň	obec	Program rozvoja vidieka op. 7.2	2016	PD
Pešia lávka nad odvodňovacím kanálom pri cintoríne	obec	Program rozvoja vidieka op. 7.2	2016	PD
Autobusová zastávka vrátane odbočovacieho pruhu pri kultúrnom dome	obec	Program rozvoja vidieka op. 7.2	2016	PD
Zníženie energetickej náročnosti budov – Kultúrny dom	obec	Program rozvoja vidieka	2016	PD
Obnova Materskej školy Tušická Nová Ves	obec	Ministerstvo životného prostredia SR	2016	PD

Zdroj: vlastné spracovanie

A.6 Identifikácia kritických oblastí rozvoja

Na základe predchádzajúcich analýz je možné identifikovať nasledovné skupiny problémov:

Problém č. 1: Pretrvávajúca nezamestnanosť, nekoordinované podnikateľské prostredie, nízka spolupráca obce s podnikateľskými subjektmi, nevyužitý potenciál obce pre agroturistiku.

Príčiny:

- nepriaznivý demografický vývoj,
- nízka ekonomická aktivita na území obce nedostatočná politika zamestnanosti,
- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- malý záujem o podnikanie v obci,
- neexistencia silných podnikateľov,
- zlý stav miestnych komunikácií,
- legislatíva (systém finančnej samosprávy),
- nepriaznivý demografický vývoj (starnutie obyvateľstva),
- nedostatočne využívaný a chránený biokoridor Ondavy,
- nedostatočne chránené objekty historického charakteru,
- posun výstavby úseku diaľnice,
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy,
- nedostatočné partnerstvá,
- neúspešné projekty,
- zvýšenie konkurenčného tlaku EÚ.

Dôsledky:

- rast nezamestnanosti,
- nezájum investorov,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 2: Nedobudovaná základná technická infraštruktúra.

Príčiny:

- legislatíva (systém finančnej samosprávy),
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy,
- nedostatok informácií,
- nedostatočné partnerstvá,
- nepripravené projekty rozvoja,
- neúspešné projekty,
- nedobudovaný verejný vodovod,
- malý počet obyvateľov pripojených na kanalizáciu,
- zlý stav verejného osvetlenia,
- neuspokojivý stav zariadení miestneho rozhlasu,
- chýbajúce chodníky, parkovacie plochy a cyklotrasy,
- zlý stav miestnych komunikácií,
- posun výstavby úseku diaľnice.

Dôsledky:

- malý počet pripojení na verejnú kanalizáciu,
- zhoršovanie v zásobovaní pitnou vodou,

- zhoršovanie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v obci
- rast nezamestnanosti,
- nezáujem investorov,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 3: Rezervy v poskytovaní občianskej, sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Príčiny:

- nepriaznivý demografický vývoj,
- nízka ekonomická aktivita na území obce,
- absencia služieb zdravotnej starostlivosti (opatrovateľská služba, obvodný lekár),
- zlý technický stav obecných budov (MŠ, ZŠ, KD, Dom nádeje, bývalá škola,...),
- nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov),
- neúspešné projekty.

Dôsledky:

- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- rast nezamestnanosti,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 4: Rezervy v podpore a rozvoji miestneho školstva a v oblasti celoživotného vzdelávania.

Príčiny:

- legislatíva (systém finančnej samosprávy),
- nepriaznivý demografický vývoj (starnutie obyvateľstva),
- zlý technický stav obecných budov (MŠ, ZŠ, KD, Dom nádeje, bývalá škola,...),
- chýbajúce športoviská,
- nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov),
- neúspešné projekty,
- nedostatočné partnerstvá,
- nepripravené projekty rozvoja.

Dôsledky:

- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 5: Rezervy v oblasti kultúrneho a športového využitia, slabšia účasť obyvateľov na živote obce.

Príčiny:

- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- zlý technický stav obecných budov (MŠ, ZŠ, KD, Dom nádeje, bývalá škola,...),
- nedoriešené verejné priestranstvá,
- chýbajúce chodníky, parkovacie plochy a cyklotrasy,
- zlý stav miestnych komunikácií,
- chýba telocvičňa v ZŠ,
- chýba prírodný amfiteáter,

- chýba multifunkčné ihrisko,
- chýbajúce športoviská,
- nedostatočne využívaný a chránený biokoridor Ondavy,
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy,
- nedostatočné partnerstvá,
- nepripravené projekty rozvoja.

Dôsledky:

- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- rast nezamestnanosti,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 6: Nedostatočné využívanie možností miestnej, regionálnej a medzinárodnej spolupráce, rezervy vo využívaní externých zdrojov na financovanie projektov, rezervy v oblasti prezentácie obce.

Príčiny:

- nedostatočné partnerstvá,
- nepripravené projekty rozvoja,
- zvýšenie konkurenčného tlaku EÚ,
- silná administratíva a byrokracia,
- politický vývoj v krajine,
- legislatíva (systém finančnej samosprávy),
- nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov),
- neúspešné projekty.

Dôsledky:

- zaostávajúci rozvoj obce,
- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- nezáujem investorov,
- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- rast nezamestnanosti,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 7: Napriek uspokojivému stavu životného prostredia vyskytujúce sa riziká jeho ohrozenia.

Príčiny:

- nevyhovujúce zásobovanie pitnou vodou,
- nedobudovaný verejný vodovod,
- malý počet obyvateľov pripojených na kanalizáciu,
- chýba kompostovisko,
- existencia nelegálnych skládok odpadu
- nedostatočne využívaný a chránený biokoridor Ondavy,
- nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov),
- neúspešné projekty.

Dôsledky:

- zhoršovanie v zásobovaní pitnou vodou,
- zhoršovanie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v obci,

- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 8: Problémy v oblasti starostlivosti a vybavenosti verejných priestranstiev a verejných budov.

Príčiny:

- zlý technický stav obecných budov (MŠ, ZŠ, KD,...),
- nedoriešené verejné priestranstvá,
- chýbajúce chodníky, parkovacie plochy a cyklotrasy,
- zlý stav miestnych komunikácií,
- chýbajúce športoviská,
- nedostatočne využívaný a chránený biokoridor Ondavy,
- nedostatočne chránené objekty historického charakteru,
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy,
- nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov),
- neúspešné projekty.

Dôsledky:

- zaostávajúci rozvoj obce,
- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- nezáujem investorov,
- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- rast nezamestnanosti,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

A.7 Stanovenie východísk a možných riešení

Z identifikovaných problémov je možné načrtnúť nasledovné východiská:

Východisko č. 1: Vytváranie podmienok pre koordinované podnikateľské prostredie, rozvoj malého a stredného podnikania, agroturistiky, pre zvyšovanie zamestnanosti a zamestnatel'nosti.

Aj keď obec leží mimo hlavných dopravných ťahov, má priaznivé podmienky ma drobné podnikanie, či rozvoj poľnohospodárstva. Z hľadiska budúcej perspektívy by rozvoju miestneho podnikania mohla napomôcť plánovaná výstavba diaľnice D1. Obec by mala vyvíjať systematickú komunikáciu s ekonomickými subjektmi v obci a vytvárať podmienky pre zlepšenie zamestnanosti a zamestnatel'nosti podporou ďalšieho vzdelávania, ekologického/ tradičného poľnohospodárstva, agroturistiky a pod. .

Vzhľadom k charakteru územia cestovný ruch v tejto oblasti nie je reálne rozvíjať, je potrebné sústrediť sa na jednoduchovú rekreáciu a oddych pre miestnych obyvateľov skvalitnením existujúcich športových zariadení a doplnením o cyklotrasy, pešie prepojenia a oddychové zóny. Možnosťou pre rozšírenie ponuky je oživenie „Poľnej železničky“.

Východisko č. 2: Dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry a starostlivosť o jestvujúcu základnú infraštruktúru.

Podmienkou ďalšieho rozvoja obce, podnikania, príchodu nových obyvateľov, kvalitného životného prostredia je základná technická infraštruktúra. Dobudovanie (hlavne vodovod, kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), resp. rekonštrukcia skôr vybudovanej infraštruktúry musí byť jednou z hlavných priorít obce. Keďže ide o finančne náročné rozvojové aktivity, mala by sa obec v tejto oblasti orientovať na vyhľadávanie možností financovania z externých zdrojov (štrukturálne fondy EÚ), prípadne na spoločné projekty s ďalšími obcami v území. Ďalšími prioritami by mala byť starostlivosť o miestne komunikácie a hlavne budovanie chodníkov a parkovísk, ktoré v obci úplne absentujú. Vzhľadom na blízkosť susedných obcí by sa mala obec orientovať aj na budovanie cyklochodníkov, čo by zlepšilo mobilitu obyvateľov pri cestovaní za prácou, službami, oddychom či zábavou.

Východisko č. 3: Rozvoj a skvalitňovanie služieb a vybavenosti v občianskej, sociálnej, zdravotnej oblasti.

Z dôvodu skvalitňovania života v obci by mala obec aj naďalej pokračovať v poskytovaní fungujúcich sociálnych a komunitných služieb, prípadne riešiť nové služby (terénna sociálna práca, lekár v obci, opatrovateľská služba), čím by dokázala efektívne riešiť problémy svojich občanov v občianskej, sociálnej, zdravotnej oblasti a aj vytvárať podmienky na ich aktívnejšie zapojenie do spoločenského života obce.

Východisko č. 4: Systematická podpora miestneho školstva a celoživotného vzdelávania.

Obec by aj naďalej podporovať miestnu školu a materskú školu a vytvárať podmienky na mimoškolské vzdelávanie a zmysluplné trávenie voľného času. Je potrebné venovať pozornosť budovaniu, resp. rekonštrukcii infraštruktúry pre školstvo (rekonštrukcie budov ZŠ, MŠ, výstavba telocvične a pod.). Vzhľadom na pretrvávajúcu nezamestnanosť bude potrebné zaviesť systém celoživotného vzdelávania, ktorýlepší uplatnenie nezamestnaných na trhu práce, ich zručnosti, motiváciu pracovať, zvýši mieru podnikavosti.

Východisko č. 5: Rozširovanie ponuky a služieb v kultúrnej a športovej oblasti.

Starostlivosťou a rozvojom vybavenosti určenej na stretávanie sa, kultúrno-spoločenské aktivity, oddych, športovanie, širokou ponukou kultúrnych a športových podujatí sa skvalitní život domácich obyvateľov, zaktivizuje miestny život aj samotní obyvatelia. Bude potrebné dobudovať také prvky, ako detské ihrisko, multifunkčné ihrisko, prírodný amfiteáter, turistický chodník k Ondave, „poľná železnička“ a pod., Vzhľadom na miestny potenciál bude dobré aj naďalej sa orientovať na podporu a rozvoj miestnych kultúrnych, gastronomických a iných tradícií.

Východisko č. 6: Aktívna podpora miestnej, regionálnej a medzinárodnej spolupráce, využívania externých zdrojov na financovanie projektov.

Obec má zabehnutú kvalitnú spoluprácu na regionálnej a medzinárodnej úrovni. Vzhľadom na náročnosť riešenia niektorých problémov v obci bude potrebné vyvíjať spoluprácu so susednými obcami, či s miestnymi podnikateľskými subjektmi

na príprave spoločných projektov. Obec by mala naplno využiť možnosti členstva v miestnej akčnej skupine Poondavie a realizovať projekty v oblasti regionálneho rozvoja, obnovy dediny, podnikania na vidieku, či vzdelávania. Na financovanie rozvojových aktivít by mala obec aj naďalej využívať externé zdroje – čo je oveľa jednoduchšie v partnerstvách (so susednými obcami, cezhraničná spolupráca a pod.). Pre naštartovanie aktivít v oblasti agroturistiky, ako aj zlepšenie informovanosti verejnosti bude potrebné rozširovať ponuku propagačných a prezentačných materiálov o obci, rozšíriť obsah webovej stránky, prezentovať sa na sociálnych sieťach, vylepšiť informačný systém v obci (informačné a smerové tabule).

Východisko č. 7: Systematická starostlivosť o životné prostredie a jeho zložky.

Starostlivosť o životné prostredie predpokladá na jednej strane významné investičné aktivity na dobudovanie základnej environmentálnej infraštruktúry, na druhej strane predpokladá množstvo ďalších aktivít v oblasti starostlivosti o jednotlivé zložky životného prostredia (ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy) - ako starostlivosť o zeleň, nakladanie s odpadmi, odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu, protipovodňové opatrenia, bezpečnosť na cestách a pod. Je potrebné aj naďalej vyvíjať aktivity v oblasti zvyšovania environmentálneho povedomia verejnosti, využívania obnoviteľných zdrojov energie, vytvárania miestnych biocentier a biokoridorov a ochrany vybraných biotopov.

V záujme zvýšenia ekologickej stability územia je potrebné sa sústrediť na posilnenie líniovej výsadby pozdĺž kanálov, poľných ciest a budúcich cyklotrás ako aj dobudovanie sídelnej a izolačnej zelene. Zároveň intervenovať do zalesnenia poľnohospodársky nevyužívaných pozemkov a budovania poldrov a malých vodných plôch.

Východisko č. 8: Systematická starostlivosť o verejné priestranstvá a verejné budovy.

Ako doteraz, aj naďalej bude potrebné vytvárať podmienky pre systematickú starostlivosť o verejné priestranstvá a verejné budovy, vrátane starostlivosti o zeleň, revitalizáciu verejných priestranstiev a ich aktívnejšie využívanie. Bude potrebné zrekonštruovať viaceré verejné budovy (obecný úrad, kultúrny dom, bývalá škola, dom nádeje) a tak prispieť k zníženiu ich energetickej náročnosti a zlepšeniu vizuálneho vzhľadu. V rámci realizácií obecných zámerov bude potrebné kombinovať menšie obecné služby a projekty financované z externých zdrojov.

ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje víziu obce Tušická Nová Ves, definovanie stratégie rozvoja obce a určenie hlavných priorít a cieľov rozvoja obce. Obsahuje výber a popis globálnych cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja.

Vízia:

Obec Tušická Nová Ves je zemľínska dedina ležiaca v príjemnom vidieckom prostredí, so spokojnými obyvateľmi, dobrými podmienkami na podnikanie a bývanie, so živým spoločenským a sociálnym životom, kvalitným školstvom a s čistým životným prostredím.

Stratégia rozvoja obce:

Zachovať typický charakter obce, využívať miestne zdroje, zručnosti a tradície v rozvoji obce a zlepšovať životné podmienky obyvateľov dobudovaním technickej, sociálnej a občianskej vybavenosti, vzdelávaním, rozvojom podnikania a šetrným vidieckym cestovným ruchom.

Pre jednotlivé prioritné oblasti vyplývajú nasledovné strategické (globálne) ciele a rozvojové priority / opatrenia:

1. prioritná oblasť: hospodárska

Globálny cieľ: Spoluprácou s miestnymi podnikateľmi, využitím miestnych daností a miestnych zdrojov pri súčasnej ochrane životného prostredia dosiahnuť vyvážený ekonomický rozvoj, zlepšiť zamestnanosť a naštartovať udržateľný vidiecky cestovný ruch.

- Opatrenie 1.1 Ekonomický rozvoj
- Opatrenie 1.2 Základná infraštruktúra

2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská

Globálny cieľ: Zlepšiť kvalitu života v obci podporou a rozvojom občianskej, sociálnej, zdravotníckej, kultúrnej, športovej starostlivosti, podporou školského, mimoškolského a celoživotného vzdelávania, podnecovaním miestnych obyvateľov k aktívnej účasti na živote obce, rozvíjaním spolupráce, zlepšením propagácie obce a informovanosti obyvateľov.

- Opatrenie 2.1 Občianska a sociálna starostlivosť
- Opatrenie 2.2 Školstvo a vzdelávanie
- Opatrenie 2.3 Kultúra, šport a oddych
- Opatrenie 2.4 Partnerstvá a spolupráca

3. prioritná oblasť: environmentálna

Globálny cieľ: Chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia systematickou starostlivosťou o verejné priestranstvá, verejné budovy a všetky zložky životného prostredia.

Opatrenie 3.1 Životné prostredie

Opatrenie 3.2 Verejné priestranstvá a verejné budovy

Tabuľka č. 18: Strategický rámec		
V í z i a		
Obec Tušická Nová Ves je zemplínska dedina ležiaca v príjemnom vidieckom prostredí, so spokojnými obyvateľmi, dobrými podmienkami na podnikanie a bývanie, so živým spoločenským a sociálnym životom, kvalitným školstvom a s čistým životným prostredím.		
<i>Stratégia rozvoja obce</i>		
<i>Zachovať typický charakter obce, využívať miestne zdroje, zručnosti a tradície v rozvoji obce a zlepšovať životné podmienky obyvateľov dobudovaním technickej, sociálnej a občianskej vybavenosti, vzdelávaním, rozvojom podnikania a šetrným vidieckym cestovným ruchom.</i>		
1. prioritná oblasť hospodárska	2. prioritná oblasť sociálno-spoločenská	3. prioritná oblasť environmentálna
<i>cieľ:</i> <i>Spoluprácou s miestnymi podnikateľmi, využitím miestnych daností a miestnych zdrojov pri súčasnej ochrane životného prostredia dosiahnuť vyvážený ekonomický rozvoj, zlepšiť zamestnanosť a naštartovať udržateľný vidiecky cestovný ruch.</i>	<i>cieľ:</i> <i>Zlepšiť kvalitu života v obci podporou a rozvojom občianskej, sociálnej, zdravotníckej, kultúrnej, športovej starostlivosti, podporou školského, mimoškolského a celoživotného vzdelávania, podnecovaním miestnych obyvateľov k aktívnej účasti na živote obce, rozvíjaním spolupráce, zlepšením propagácie obce a informovanosti obyvateľov.</i>	<i>cieľ:</i> <i>Chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia systematickou starostlivosťou o verejné priestranstvá, verejné budovy a všetky zložky životného prostredia.</i>
Opatrenie 1.1 Ekonomický rozvoj Opatrenie 1.2 Základná infraštruktúra	Opatrenie 2.1 Občianska a sociálna starostlivosť Opatrenie 2.2 Školstvo a vzdelávanie Opatrenie 2.3 Kultúra, šport a oddych Opatrenie 2.4 Partnerstvá a spolupráca	Opatrenie 3.1 Životné prostredie Opatrenie 3.2 Verejné priestranstvá a verejné budovy

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce Tušická Nová Ves. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít.

C.1 Opatrenia a aktivity

1. prioritná oblasť: hospodárska

Opatrenie 1.1 Ekonomický rozvoj

Aktivity (projekty):

- 1.1.1 Podpora spolupráce s miestnymi podnikateľskými subjektmi
- 1.1.2 Podpora aktivít v oblasti poľnohospodárstva, malého a stredného podnikania
- 1.1.3 Podpora rozvoja pestovania ekologických potravín a znovu zavedenia tradičného poľnohospodárstva
- 1.1.4 Identifikácia a rozvoj objektov a plôch vhodných pre podnikanie
- 1.1.5 Poradenstvo a informovanie pre nezamestnaných
- 1.1.6 Podpora rozvoja agroturistiky
- 1.1.7 Oživenie a využitie „Poľnej železničky“

Opatrenie 1.2 Základná infraštruktúra

Aktivity (projekty):

- 1.2.1 Dobudovanie vodovodu
- 1.2.2 Dobudovanie kanalizácie a ČOV
- 1.2.3 Starostlivosť o miestne komunikácie, chodníky a odstavné plochy (rekonštrukcia existujúcich, budovanie nových)
- 1.2.4 Starostlivosť o informačnú infraštruktúru
- 1.2.5 Protipožiarna ochrana
- 1.2.6 Starostlivosť o verejné osvetlenie
- 1.2.7 Bezpečnosť v obci (kamerový systém)
- 1.2.8 Starostlivosť o miestny rozhlas
- 1.2.9 Podpora a rozvoj nemotorovej dopravy (cyklochodníky a cyklotrasy)
- 1.2.10 Vybudovanie turistického chodníka k Ondave
- 1.2.11 Prekrytie rigolov a kanálov
- 1.2.12 Príprava plôch pre rozvoj bytovej výstavby

2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská

Opatrenie 2.1 Občianska a sociálna starostlivosť

Aktivity (projekty):

- 2.1.1 Rozvoj občianskej vybavenosti
- 2.1.2 Rozvoj služieb sociálnej starostlivosti
- 2.1.3 Rozvoj služieb v zdravotnej starostlivosti
- 2.1.4 Posilnenie komunitných služieb (terénna sociálna práca, opatrovateľská služba)

Opatrenie 2.2 Školstvo a vzdelávanie

Aktivity (projekty):

- 2.2.1 Podpora vzdelávania v miestnej základnej škole a materskej škole (vzdelávacie programy a pod.)
- 2.2.2 Rozvoj infraštruktúry miestneho školstva
- 2.2.3 Rekonštrukcia budovy základnej školy
- 2.2.4 Rekonštrukcia budovy materskej školy
- 2.2.5 Vybudovanie telocvične
- 2.2.6 Podpora mimoškolských aktivít
- 2.2.7 Podpora formálneho a neformálneho vzdelávania
- 2.2.8 Podpora vzdelávacích aktivít s cieľom uplatnenia sa na trhu práce

Opatrenie 2.3 Kultúra, šport a oddych

Aktivity (projekty):

- 2.3.1 Rozvoj kultúrnej vybavenosti
- 2.3.2 Podpora kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí
- 2.3.3 Rozvoj športovej vybavenosti
- 2.3.4 Podpora športových aktivít a podujatí
- 2.3.5 Podpora obecného športového klubu
- 2.3.6 Vytváranie podmienok na komunitné aktivity, podpora činnosti miestnych združení a iniciatív
- 2.3.7 Podpora a rozvoj voľnočasových aktivít
- 2.3.8 Vybudovanie prírodného amfiteátra
- 2.3.9 Vybudovanie multifunkčného ihriska

Opatrenie 2.4 Partnerstvá a spolupráca

Aktivity (projekty):

- 2.4.1 Podpora lokálnej, regionálnej a medzinárodnej spolupráce
- 2.4.2 Aktívne členstvo v Miestnej akčnej skupine Poondavie
- 2.4.3 Podpora členstva obce v rôznych združeníach
- 2.4.4 Vyhľadávanie externých zdrojov na financovanie obecných rozvojových aktivít
- 2.4.5 Projektová príprava (spracovanie projektovej dokumentácie, geodetické zameranie, rozpočet a pod.)
- 2.4.6 Propagačné a prezentačné materiály obce
- 2.4.7 Webová stránka obce

3. prioritná oblasť: environmentálna

Opatrenie 3.1 Životné prostredie

Aktivity (projekty):

- 3.1.1 Nakladanie s komunálnym odpadom
- 3.1.2 Podpora separácie odpadov
- 3.1.3 Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom (kompostovanie)
- 3.1.4 Likvidácia nelegálnych skládok odpadu
- 3.1.5 Podpora zavádzania obnoviteľných zdrojov energie
- 3.1.6 Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov
- 3.1.7 Budovanie zelených zón na území obce (ochranná a izolačná zeleň)

3.1.8 Intervencie v oblasti vytvorenia miestnych biocentier a biokoridorov a ochrany vybraných biotopov

3.1.9 Realizácia vodohospodárskych opatrení v obci a v krajine

Opätrenie 3.2 Verejné priestranstvá a verejné budovy

Aktivity (projekty):

3.2.1 Starostlivosť o verejné priestranstvá (čistota, zeleň, bezpečnosť)

3.2.2 Úprava a tvorba verejných priestranstiev

3.2.3 Revitalizácia priestoru pri požiarnej zbrojnici

3.2.4 Revitalizácia priestoru pri kultúrnom dome

3.2.5 Revitalizácia priestoru pri materskej škole

3.2.6 Starostlivosť o obecné budovy, znižovanie energetickej náročnosti obecných objektov

3.2.7 Rekonštrukcia Obecného úradu

3.2.8 Rekonštrukcia Kultúrneho domu

3.2.9 Rekonštrukcia budovy bývalej školy

3.2.10 Rekonštrukcia Domu nádeje a úprava jeho okolia

3.2.11 Starostlivosť o miestne pamätihodnosti

C.2 Opatrenia, aktivity a ukazovatele podľa prioritných oblastí

Tabuľka č. 19: Opatrenia, aktivity a ukazovatele podľa prioritných oblastí		
1. prioritná oblasť : hospodárska		
Opätrenie	Aktivita / Projekt	Ukazovateľ
1.1 Ekonomický rozvoj	1.1.1 Podpora spolupráce s miestnymi podnikateľskými subjektmi	<i>počet aktivít v oblasti spolupráce s podnikateľmi</i> <i>počet aktivít v oblasti poľnohospodárstva, malého a stredného podnikania</i>
	1.1.2 Podpora aktivít v oblasti poľnohospodárstva, malého a stredného podnikania	<i>počet aktivít v oblasti pestovania ekologických potravín, tradičného poľnohospodárstva</i>
	1.1.3 Podpora rozvoja pestovania ekologických potravín a znovu zavedenia tradičného poľnohospodárstva	<i>rozloha vysporiadaných pozemkov</i> <i>rozloha územia pre rozvojové aktivity</i>
	1.1.4 Identifikácia a rozvoj objektov a plôch vhodných pre podnikanie	<i>počet identifikovaných objektov pre rozvojové aktivity</i>
	1.1.5 Poradenstvo a informovanie pre nezamestnaných	<i>počet aktivít v oblasti poradenstva</i> <i>počet záujemcov o poradenstvo</i>
	1.1.6 Podpora rozvoja agroturistiky	<i>počet aktivít v oblasti rozvoja a podpory agroturistiky</i>
	1.1.7 Oživenie a využitie „Poľnej železničky“	<i>zrealizovaná Poľná železnička</i>

1.2	Základná infraštruktúra	1.2.1	Dobudovanie vodovodu	<i>počet prípojok dobudovaného vodovodu</i>
		1.2.2	Dobudovanie kanalizácie a ČOV	<i>počet metrov dobudovaného vodovodu</i>
		1.2.3	Starostlivosť o miestne komunikácie, chodníky a odstavné plochy (rekonštrukcia existujúcich, budovanie nových)	<i>počet vodovodných prípojok počet metrov vybudovanej kanalizácie kapacita ČOV počet metrov rekonštruovaných komunikácií</i>
		1.2.4	Starostlivosť o informačnú infraštruktúru	<i>počet metrov nových komunikácií počet metrov rekonštruovaných chodníkov</i>
		1.2.5	Protipožiarna ochrana	<i>počet metrov nových chodníkov počet metrov štvorcových rekonštruovaných odstavných plôch</i>
		1.2.6	Starostlivosť o verejné osvetlenie	<i>počet metrov nových odstavných plôch</i>
		1.2.7	Bezpečnosť v obci (kamerový systém)	<i>funkčná informačná infraštruktúra počet aktivít v rámci protipožiarnej ochrany</i>
		1.2.8	Starostlivosť o miestny rozhlas	<i>funkčné verejné osvetlenie funkčný kamerový systém</i>
		1.2.9	Podpora a rozvoj nemotorovej dopravy (cyklochodníky a cyklotrasy)	<i>počet zariadení kamerového systému funkčný miestny rozhlas</i>
		1.2.10	Vybudovanie turistického chodníka k Ondave	<i>počet m cyklochodníkov počet m turistického chodníka počet m prekrytých rigolov a kanálov</i>
		1.2.11	Prekrytie rigolov a kanálov	<i>rozloha plôch pre IBV</i>
		1.2.12	Príprava plôch pre rozvoj bytovej výstavby	

2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská

Opatrenie		Aktivita / Projekt		Ukazovateľ
2.1	Občianska a sociálna starostlivosť	2.1.1	Rozvoj občianskej vybavenosti	<i>počet objektov občianskej vybavenosti</i>
		2.1.2	Rozvoj služieb sociálnej starostlivosti	<i>počet služieb sociálnej starostlivosti počet obyvateľ'ov využívajúcich služby sociálnej starostlivosti</i>
		2.1.3	Rozvoj služieb v zdravotnej starostlivosti	<i>počet služieb zdravotnej starostlivosti počet obyvateľ'ov využívajúcich služby zdravotnej starostlivosti</i>
		2.1.4	Posilnenie komunitných služieb (terénna sociálna práca, opatrovateľská služba)	<i>počet komunitných služieb počet obyvateľ'ov využívajúcich komunitné služby</i>
2.2	Školstvo a vzdelávanie	2.2.1	Podpora vzdelávania v miestnej základnej škole a materskej škole (vzdelávacie programy a pod.)	<i>počet vzdelávacích programov počet detí zapojených do programov počet rekonštruovaných prvkov školskej infraštruktúry</i>
		2.2.2	Rozvoj infraštruktúry miestneho školstva	<i>počet novovybudovaných prvkov školskej infraštruktúry počet detí využívajúcich</i>

		2.2.3	Rekonštrukcia budovy základnej školy	<i>rekonštruované / nové prvky školskej infraštruktúry zrekonštruovaná základná škola zrekonštruovaná materská škola vybudovaná telocvičňa počet podporených mimoškolských aktivít počet obyvateľ'ov (detí a mládeže) zúčastnených na mimoškolských podujatiach počet programov formálneho a neformálneho vzdelávania počet obyvateľ'ov zapojených do programov formálneho a neformálneho vzdelávania počet vzdelávacích aktivít s cieľom uplatnenia sa na trhu práce počet obyvateľ'ov zapojených do vzdelávacích aktivít s cieľom uplatnenia sa na trhu práce</i>
		2.2.4	Rekonštrukcia budovy materskej školy	
		2.2.5	Vybudovanie telocvične	
		2.2.6	Podpora mimoškolských aktivít	
		2.2.7	Podpora formálneho a neformálneho vzdelávania	
		2.2.8	Podpora vzdelávacích aktivít s cieľom uplatnenia sa na trhu práce	
2.3	Kultúra, šport a oddych	2.3.1	Rozvoj kultúrnej vybavenosti	<i>počet zariadení kultúrnej vybavenosti počet kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí počet obyvateľ'ov zúčastnených na kult- spoločenských podujatiach počet zariadení športovej vybavenosti počet športových aktivít a podujatí počet obyvateľ'ov zúčastnených na športových podujatiach počet miestnych združení a iniciatív počet obyvateľ'ov v miestnych združeníach a iniciatívach počet členov OŠK počet podporených mimoškolských aktivít počet obyvateľ'ov zúčastnených na voľ'nočasových aktivitách vybudovaný amfiteáter vybudované multifunkčné ihrisko</i>
		2.3.2	Podpora kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí	
		2.3.3	Rozvoj športovej vybavenosti	
		2.3.4	Podpora športových aktivít a podujatí	
		2.3.5	Podpora obecného športového klubu	
		2.3.6	Vytváranie podmienok na komunitné aktivity, podpora činnosti miestnych združení a iniciatív	
		2.3.7	Podpora a rozvoj voľ'nočasových aktivít	
		2.3.8	Vybudovanie prírodného amfiteátra	
		2.3.9	Vybudovanie multifunkčného ihriska	
2.4	Partnerstvá a spolupráca	2.4.1	Podpora lokálnej, regionálnej a medzinárodnej spolupráce	<i>počet aktivít lokálnej spolupráce počet aktivít regionálnej spolupráce počet aktivít medzinárodnej spolupráce počet aktivít v spolupráci s MAS Poondavie počet združení, v ktorých je obec členom počet pripravených projektov na financovanie z externých zdrojov počet podaných projektových</i>
		2.4.2	Aktívne členstvo v Miestnej akčnej skupine Poondavie	
		2.4.3	Podpora členstva obce v rôznych združeníach	
		2.4.4	Vyhľadávanie externých zdrojov na financovanie obecných rozvojových aktivít	

		2.4.5	Projektová príprava (spracovanie projektovej dokumentácie, geodetické zameranie, rozpočet a pod.)	<i>žiadostí</i> <i>počet úspešných projektových žiadostí</i> <i>počet spracovaných PD</i> <i>počet propagačných a prezentačných materiálov</i> <i>funkčná webová stránka obce</i>
		2.4.6	Propagačné a prezentačné materiály obce	
		2.4.7	Webová stránka obce	

3. prioritná oblasť: environmentálna

Opatrenie		Aktivita / Projekt		Ukazovateľ
3.1	Životné prostredie	3.1.1	Nakladanie s komunálnym odpadom	<i>objem komunálneho odpadu</i> <i>objem separovaného odpadu</i> <i>objem zlikvidovaného BRO</i> <i>vybudované kompostovisko</i> <i>zrekultivované bývalé smetisko</i> <i>počet aktivít v oblasti zavádzania obnoviteľných zdrojov energie</i> <i>počet aktivít v oblasti environmentálneho povedomia obyvateľov</i> <i>rozloha vybudovaných zelených zón</i> <i>počet intervencií v oblasti vytvorenia miestnych biocentier a biokoridorov a ochrany vybraných biotopov</i> <i>počet realizovaných vodohospodárskych opatrení v obci a v krajine</i>
		3.1.2	Podpora separácie odpadov	
		3.1.3	Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom (kompostovanie)	
		3.1.4	Likvidácia nelegálnych skládok odpadu	
		3.1.5	Podpora zavádzania obnoviteľných zdrojov energie	
		3.1.6	Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov	
		3.1.7	Budovanie zelených zón na území obce (ochranná a izolačná zeleň)	
		3.1.8	Intervencie v oblasti vytvorenia miestnych biocentier a biokoridorov a ochrany vybraných biotopov	
		3.1.9	Realizácia vodohospodárskych opatrení v obci a v krajine	
3.2	Verejné priestranstvá a verejné budovy	3.2.1	Starostlivosť o verejné priestranstvá (čistota, zeleň, bezpečnosť)	<i>rozloha verejných priestranstiev</i> <i>počet obyvateľov zapojených do starostlivosti o verejné priestranstvá</i> <i>rozloha zrevitalizovaných verejných priestranstiev</i> <i>zrevitalizovaný priestor pri požiarnej zbrojnici</i> <i>zrevitalizovaný priestor pri kultúrnom dome</i> <i>zrevitalizovaný priestor pri materskej škole</i> <i>počet zrekonštruovaných obecných budov</i> <i>zrekonštruovaný obecný úrad</i>
		3.2.2	Úprava a tvorba verejných priestranstiev	
		3.2.3	Revitalizácia priestoru pri požiarnej zbrojnici	
		3.2.4	Revitalizácia priestoru pri kultúrnom dome	
		3.2.5	Revitalizácia priestoru pri materskej škole	

		3.2.6	Starostlivosť o obecné budovy, znižovanie energetickej náročnosti obecných objektov	<i>zrekonštruovaný kultúrny dom zrekonštruovaná bývalá škola zrekonštruovaný Dom nádeje a upravené jeho okolie počet aktivít v oblasti starostlivosti o miestne pamätihodnosti</i>
		3.2.7	Rekonštrukcia Obecného úradu	
		3.2.8	Rekonštrukcia Kultúrneho domu	
		3.2.9	Rekonštrukcia budovy bývalej školy	
		3.2.10	Rekonštrukcia Domu nádeje a úprava jeho okolia	
		3.2.11	Starostlivosť o miestne pamätihodnosti	

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie Programu rozvoja obce Tušická Nová Ves, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

D.1 Riadenie programu

Riadiacim (rozhodujúcim) orgánom pre Program rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2016 - 2024 je vedenie obce Tušická Nová Ves v zložení: Jarmila Val'ovská (starostka), Martin Habura, Milan Bálint, Ing. Marek Varga, Milena Bodnárová, Peter Čačko, Ing. Michal Val'ovský, Andrej Habura (členovia obecného zastupiteľstva).

Riadiaci orgán bude zabezpečovať:

- aby činnosti súvisiace s financovaním boli v súlade s kritériami PRO a aby počas celého obdobia realizácie boli v súlade s platnými národnými predpismi a predpismi EÚ;
- systém na evidenciu a uchovávanie účtovných záznamov o každej operácii v rámci PRO v elektronickej podobe a zabezpečenie zberu údajov o realizácii, ktoré sú potrebné na finančné riadenie, monitorovanie, overovania, audity, kontroly a hodnotenie;
- aby prijímatelia a iné orgány zapojené do realizácie operácií viedli buď samostatný účtovný systém alebo vhodné kódové označenie účtov pre všetky transakcie súvisiace s operáciou tak, aby boli v súlade s národnými účtovnými pravidlami;
- aby sa hodnotenia PRO vykonávali v súlade s platnými predpismi;
- aby, monitorovací výbor mal k dispozícii všetky potrebné dokumenty;
- aby sa PRO a jeho aktualizácie sprístupňovali verejnosti;
- spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti PRO.

Výkonným a monitorovacím orgánom pre prípravu a realizáciu aktivít a opatrení PRO je **Výbor (pracovná skupina) pre dohľad nad PRO** (ďalej Výbor), ktorého členmi sú vybraní partneri a investori projektov, vykonávatelia aktivít, interní a externí odborníci. všetkých skupín obyvateľstva obce. Výbor bude pracovať v zložení Ing. Jarmila Val'ovská – starostka obce, Jarmila Kolesárová – pracovníčka OU.

Ďalšími partnermi pri realizácii PRO budú realizátori projektov a užívatelia jednotlivých opatrení.

Výbor bude vykonávať nasledovné činnosti:

- stanovenie spôsobu monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov;
- spracovanie hodnotiacej správy za každý kalendárny rok (každoročne v termíne do 31.3 nasledujúceho roku);
- zabezpečiť informovanosť obecného zastupiteľstva o činnosti výboru;
- zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení;

- pripravovať návrhy na aktualizáciu stratégie;
- raz za dva roky zabezpečiť zostavenie prehľadu finančných zdrojov na financovanie a kofinancovanie spoločných rozvojových projektov;
- podľa potreby spracovanie čiastkových akčných plánov realizácie PRO.

D.2 Aktualizácia PRO

sa bude vykonávať podľa potreby z viacerých dôvodov:

- zmena legislatívy (národnej, resp. EÚ),
- zmena existujúcich programových dokumentov vyššej úrovne – Program rozvoja samosprávneho kraja, ÚPN samosprávneho kraja, operačné programy EÚ, Program rozvoja vidieka a pod.,
- vytvorenie nového dokumentu vyššej úrovne ako je napríklad Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) a potreba harmonizácie obecných programov s týmto dokumentom,
- zásadnejšia zmena podmienok na miestnej úrovni (obec, mikroregión), ako napr. neplánovaná ponuka významného investora, živelná pohroma a pod.

Každá aktualizácia PRO bude schvaľovaná obecným zastupiteľstvom

D.3 Komunikačná stratégia PRO

Program rozvoja obce bude po schválení v zastupiteľstve obce Tušická Nová Ves zverejnený na webovej stránke obce. Súčasťou zverejnenia informácie o Programe je aj vhodná forma komunikácie s verejnosťou za účelom zrozumiteľnej prezentácie možností uplatnenia PRO, ktorý sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EÚ fondov.

Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení Programu. Zastupiteľstvo obce zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

D.4 Monitorovanie a hodnotenie PRO

bude mať na starosti Výbor pre dohľad nad PRO. Zmyslom hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia sú hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach Výboru.

Monitorovanie realizácie PRO sa vykonáva každý rok, údaje sa zbierajú k 31.12 každého kalendárneho roku. Na základe týchto údajov sa k 31.3 každého roku vypracuje monitorovacia správa (najskôr v roku 2017), ktorá je prezentovaná obecnému zastupiteľstvu a ktorá je podkladom pre vyplnenie správy o plnení PRO, ktorú vyžaduje samosprávny kraj.

Strategické hodnotenie sa uskutočňuje podľa rozhodnutia starostky, resp. výboru a vzhľadom na vzniknutú spoločenskú potrebu. Je to potrebné z dôvodu výrazných zmien v sociálno-ekonomickej situácie, ktoré je len ťažké odhadnúť pri

tvorbe PRO. Z analýzy vyplynie, či je potrebná väčšia alebo menšia aktualizácia PRO. Strategické hodnotenie sa môže najskôr vykonať v roku 2019.

Tematické hodnotenie určitej časti PRO sa vykoná, ak je téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok

Mimoriadne hodnotenie sa uskutoční pri značnom odklone od stanovených cieľov a dol'ahnutých hodnôt ukazovateľov, resp. pri návrhu na revíziu PRO.

Hodnotenie celého PRO sa vykoná po skončení jeho platnosti v roku 2024 na základe rozhodnutia starostky obce, výboru pre dohľad nad PRO, podnetu poslancov a pod. Výstupom hodnotenia celého procesu je hodnotiacia správa

Pre monitoring a hodnotenie je vhodné vyhodnocovať nasledovné ukazovatele:

Monitorovacie ukazovatele procesu implementácie PRO:

- vytvorenie Výboru (pracovnej skupiny) pre dohľad nad PRO,
- počet stretnutí pracovnej skupiny,
- počet správ o implementácii PRO,
- spracovanie monitorovacích ukazovateľov pre jednotlivé opatrenia,
- počet informačných aktivít a realizácii programu,
- úroveň a početnosť zberu informácií v teréne.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci,
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci,
- objem zrealizovaných investičných aktivít,
- počet pripravených projektových zámerov v obci,
- počet zrealizovaných projektových zámerov v obci,
- objem prostriedkov získaných z externých zdrojov,
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov,
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja,
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci,
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci,
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci,
- miera zvýšenia návštevnosti obce,
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR,
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít,
- miera skvalitnenia života občanov v obci.

Každoročná monitorovacia správa sa bude vyplňať do nasledovnej tabuľky:

Tabuľka č. 20: Monitorovacia správa za rok ... (vzor)					
Úroveň prvku stratégie	Opis prvkov stratégie	Plánovaný termín realizácie	Rozpočet obce	Externé zdroje	Realizácia aktivít od do a plán na obdobie od do
Oblasť					
Opatrenie					
Aktivita					

D.5 Akčný plán na rozpočtový rok 2016 s výhľadom na 2 roky (2018) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Tabuľka č. 21: Akčný plán na roky 2016 - 2018					
1. prioritná oblasť: hospodárska					
Č. akt.	Opatrenie / aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	EUR
Opatrenie 1.2 Základná infraštruktúra					
1.2.1	Obecný vodovod	2016	obec	EÚ	183 836,85
1.2.3	Starostlivosť o miestne komunikácie	2016	obec	rozpočet obce	100,00
1.2.5	Protipožiarna ochrana	2016	obec	rozpočet obce	300,00
1.2.6	Starostlivosť o verejné osvetlenie	2016	obec	rozpočet obce	2 800,00
1.2.3	Starostlivosť o miestne komunikácie	2017	obec	rozpočet obce	100,00
1.2.5	Protipožiarna ochrana	2017	obec	rozpočet obce	300,00
1.2.6	Starostlivosť o verejné osvetlenie	2017	obec	rozpočet obce	2 800,00
1.2.3	Starostlivosť o miestne komunikácie	2018	obec	rozpočet obce	100,00
1.2.5	Protipožiarna ochrana	2018	obec	rozpočet obce	300,00
1.2.6	Starostlivosť o verejné osvetlenie	2018	obec	rozpočet obce	2 800,00
2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská					
Opatrenie 2.1 Občianska a sociálna starostlivosť					
2.1.2	Sociálne služby	2016	obec	rozpočet obce	300,00
2.1.2	Sociálne služby	2017	obec	rozpočet obce	300,00
2.1.2	Sociálne služby	2018	obec	rozpočet obce	300,00
Opatrenie 2.2 Školstvo a vzdelávanie					
2.2.1	Podpora aktivít ZŠ a MŠ	2016	obec	rozpočet obce	100,00
2.2.4	Obnova Materskej školy Tušická Nová Ves	2016	obec	MŽP SR	160 048,51
2.2.5	Telocvičňa	2016	obec	EÚ	190 000,00
2.2.7	Vzdelávanie pracovníkov	2016	obec	rozpočet obce	100,00
2.2.1	Podpora aktivít ZŠ a MŠ	2017	obec	rozpočet obce	50,00
2.2.7	Vzdelávanie pracovníkov	2017	obec	rozpočet obce	100,00
2.2.1	Podpora aktivít ZŠ a MŠ	2018	obec	rozpočet obce	50,00
2.2.7	Vzdelávanie pracovníkov	2018	obec	rozpočet obce	100,00
Opatrenie 2.3 Kultúra, šport a oddych					
2.3.1	Starostlivosť o kultúrne zariadenia	2016	obec	rozpočet obce	2 200,00

2.3.2	Podpora kultúrno-spoločenských podujatí	2016	obec	rozpočet obce	1 000,00
2.3.5	Podpora OŠK	2016	obec	rozpočet obce	200,00
2.3.1	Starostlivosť o kultúrne zariadenia	2017	obec	rozpočet obce	2 200,00
2.3.2	Podpora kultúrno-spoločenských podujatí	2017	obec	rozpočet obce	700,00
2.3.1	Starostlivosť o kultúrne zariadenia	2018	obec	rozpočet obce	2 200,00
2.3.2	Podpora kultúrno-spoločenských podujatí	2018	obec	rozpočet obce	700,00
Opatrenie 2.4 Partnerstvá a spolupráca					
2.4.3	Členstvo v iných združeniach	2016	obec	rozpočet obce	697,00
2.4.7	web stránka	2016	obec	rozpočet obce	444,00
2.4.3	Členstvo v iných združeniach	2017	obec	rozpočet obce	620,00
2.4.7	web stránka	2017	obec	rozpočet obce	560,00
2.4.3	Členstvo v iných združeniach	2018	obec	rozpočet obce	620,00
2.4.7	web stránka	2018	obec	rozpočet obce	560,00
3. prioritná oblasť: environmentálna					
Opatrenie 3.1 Životné prostredie					
3.1.1	Nakladanie s odpadmi	2016	obec	rozpočet obce	6 500,00
3.1.4	Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v katastri obce Tušická Nová Ves	2016	obec	Envirofond	25 000,00
3.1.1	Nakladanie s odpadmi	2017	obec	rozpočet obce	6 500,00
3.1.1	Nakladanie s odpadmi	2018	obec	rozpočet obce	6 500,00
Opatrenie 3.2 Verejné priestranstvá a verejné budovy					
3.2.1	Starostlivosť o verejné priestranstvá	2016	obec	rozpočet obce	700,00
3.2.10	Dom nádeje Tušická Nová Ves – stavebné úpravy objektu a okolia – prístupová komunikácia, terénne a sadové úpravy, verejná zeleň	2016	obec	PRV op. 7.4	121 387,35
3.2.2	Pešia lávka nad odvodňovacím kanálom pri cintoríne	2016	obec	PRV op. 7.2	17 732,32
3.2.2	Autobusová zastávka vrátane odbočovacieho pruhu pri kultúrnom dome	2016	obec	PRV op. 7.2	15 996,00
3.2.4	Verejné priestranstvo pri kultúrnom dome Tušická Nová Ves – spevnené plochy, terénne a sadové úpravy, verejná zeleň	2016	obec	PRV op. 7.2	60 524,79
3.2.8 3.2.6	Zníženie energetickej náročnosti budov – Kultúrny dom	2016	obec	Program rozvoja vidieka	70 667,22
3.2.1	Starostlivosť o verejné priestranstvá	2017	obec	rozpočet obce	300,00
3.2.1	Starostlivosť o verejné priestranstvá	2018	obec	rozpočet obce	300,00

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančné zdroje potrebné pre realizáciu, naplnenia aktivít uvedených v PRO budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- vlastné zdroje (rozpočet obce - základný zdroj financovania aktivít);
- štátne dotácie z účelových fondov (Úrad vlády SR, Environmentálny fond, Program obnovy dediny, Obnovme si svoj dom, výnosy ministerstiev o poskytovaní dotácií v okruhu svojej pôsobnosti, a pod.);
- dotácie z výťažku lotérií (výnos Ministerstva financií SR o poskytovaní dotácií);
- financie z národných projektov (v sociálnej, vzdelávacej oblasti, v oblasti informatizácie, a pod.);
- štrukturálne fondy EÚ (operačné programy 2014 – 2020: Efektívna verejná správa, Integrovaná infraštruktúra, Integrovaný regionálny operačný program, Kvalita životného prostredia, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, Program rozvoja vidieka, ...);
- iné zdroje EÚ (Program cezhraničnej spolupráce, Európa pre občanov, Horizont 2020, Kreatívna Európa, a pod.);
- nadácie, neinvestičné fondy (Nadácia Ekopolis, Vyšegrádsky fond, Nadácia Tatra banky, Nadácia SPP, Nadácia Volkswagen Slovakia, Nadácia VÚB, Stredoeurópska nadácia, Nadácia Orange, atď.);
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus, ...);
- bankové úvery;
- Svetová banka;
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb;
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry (verejno-súkromné partnerstvá).

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce, ako aj na aktuálnych spoločensko-ekonomických podmienkach.

Tabuľka č. 22: Prehľad základných operačných programov v programovom období 2014 - 2020 pre verejný sektor (miestna samospráva) – vyznačené modrým pozadím

OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)	OP Ľudské zdroje (OP LZ)	OP Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP)	OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)	OP Výskum a inovácie (OP Val)	OP Efektívna verejná správa (OP EVS)	Program rozvoja vidieka (PRV)
Prioritná os 1: Železničná infraštruktúra (TEN-T CORE)	Prioritná os 1: Vzdelávanie Prijímatelia: regionálna a miestna samospráva (Investičná priorita 1.1 a 1.3)	Prioritná os 1: Bezpečná a ekologická doprava 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, dopravných systémov v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility	Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry Prijímatelia: miestna samospráva (Investičná priorita 1.1 a 1.2)	Prioritná os 1: Podpora výskumu, vývoja a inovácií	Prioritná os 1: Posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnosti verejnej správy	Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Prioritná os 2: Cestná infraštruktúra (TEN-T CORE)	Prioritná os 2: Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí	Prioritná os 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami (Investičná priorita 2.1 B)	Prioritná os 2: Podpora výskumu, vývoja a inovácií v Bratislavskom kraji		Opatrenie 9 LEADER
Prioritná os 3: Verejná osobná doprava	Prioritná os 3: Zamestnanosť	Prioritná os 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	Prioritná os 3: Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP		

Prioritná os 4: Infraštruktúra vodnej dopravy (TEN-T CORE)	Prioritná os 4: Sociálne začlenenie	Prioritná os 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na ŽP	Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (Investičná priorita 4.3)	Prioritná os 4: Rozvoj konkurencieschopný ch MSP v Bratislavskom kraji		
Prioritná os 5: Železničná infraštruktúra (mimo TEN-T CORE)	Prioritná os 5: Integrácia MRK	Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou				
Prioritná os 6: Cestná infraštruktúra (mimo TEN-T CORE)	Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou MRK					
Prioritná os 7: Informatizácia spoločnosti						
Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23393	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23534	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23539	Bližšie informácie k http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23421	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23537	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23533	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23538

E.1 Indikatívny finančný plán na realizáciu PRO na tri roky

Tabuľka č. 23: Indikatívny finančný plán na roky 2016 - 2018				
	Rok			
	2016	2017	2018	Spolu
1. prioritná oblasť: hospodárska	187 037	3 200	3 200	193 437
2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská	355 089	4 530	4 530	364 149
3. prioritná oblasť: environmentálna	318 508	6 800	6 800	332 108

Zdroj: vlastné spracovanie

E.2 Model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov)

Tabuľka č. 24: Viaczdrojové financovanie				
Prioritná oblasť / opatrenie	Celkové náklady (€)	Zdroje		
		Externé zdroje (€)	Zdroje obce (€)	Podiel obce v %
1. prioritná oblasť: hospodárska				
1.2 Základná infraštruktúra	193 437	174 645	18 792	9,71%
1. prioritná oblasť: hospodárska spolu	193 437	174 645	18 792	9,71%
2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská				
2.1 Občianska a sociálna starostlivosť	900	0	900	100,00%
2.2 Školstvo a vzdelávanie	350 548	332 546	18 002	5,14%
2.3 Kultúra, šport a oddych	9 200	0	9 200	100,00%
2.4 Partnerstvá a spolupráca	3 501	0	3 501	100,00%
2. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská spolu	364 149	332 546	31 603	8,68%
3. prioritná oblasť: environmentálna				
3.1 Životné prostredie	44 500	23 750	20 750	46,63%
3.2 Verejné priestranstvá a verejné budovy	287 608	286308	1 300	0,45%
3. prioritná oblasť: environmentálna spolu	332 108	310 058	22 050	6,64%
Celkom PRO	889 694	817 249	72 445	8,14%

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Program rozvoja obce Tušická Nová Ves bol spracovaný na základe uznesenia obecného zastupiteľstva. Je strategickým strednodobým dokumentom, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti, opatrenia a aktivity smerujúce k ich naplneniu v zmysle aktualizovaného zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program rozvoja obce Tušická Nová Ves je otvorený dokument, spracovaný na úrovni poznania a hodnotenia vývoja obce, jej potenciálu a perspektív. Je to živý dokument, ktorý je potrebné v priebehu realizácie pravidelne vyhodnocovať a aktualizovať v zmysle navrhnutého harmonogramu a v zmysle aktuálneho vývoja a situácie.

Úspešnosť realizácie stanovených zámerov bude závisieť nielen od vedenia obce, ale aj od aktívnej účasti a podpory všetkých obyvateľov obce a partnerov pri realizácii jednotlivých aktivít programu.

Program rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2016 – 2024 bol schválený a uvedený do praxe rozhodnutím obecného zastupiteľstva č. 25/2015 dňa 14.12.2015.

Prílohy Programu rozvoja obce Tušická Nová Ves

Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov

Príloha č. 2: Zoznam použitých skratiek

Príloha č. 3: Zoznam ekonomických subjektov pôsobiacich v obci Tušická Nová Ves

Príloha č. 4: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2016 - 2024

Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov

Obecný úrad Tušická Nová Ves

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tušická Nová Ves

Program odpadového hospodárstva obce Tušická Nová Ves

Územný plán obce Tušická Nová Ves – návrh (2013)

Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Štatistický úrad SR, databáza DATAcube 2014

Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022

Regionálna integrovaná územná stratégia Košického kraja na roky 2014 – 2020

Program budovania logistického centra pre agrokomodity v KSK

Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2013 – 2020

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) prístupom LEADER pre Miestnu akčnú skupinu Poondavie

Stratégia rozvoja Združenia obcí Mikroregiónu Poondavie

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť

Atlas krajiny Slovenskej republiky

Obchodný register www.orsr.sk

Živnostenský register www.zrsr.sk

Štatistický register organizácií

http://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases/register_organizacii

<https://www.vsetkyfirmy.sk>

[https://sk.wikipedia.org/wiki/Tušická Nová Ves](https://sk.wikipedia.org/wiki/Tušická_Nová_Ves)

www.e-obce.sk

<http://www.tusickanovaves.sk/>

<http://www.zstusicka.edu.sk/>

Príloha č. 2: Zoznam skratiek použitých v PRO Tušická Nová Ves

AMV	Aktivizujúce metódy vo výchove	OZ	občianske združenie
a.s.	akciová spoločnosť	PD	projektová dokumentácia
CLLD	stratégia miestneho rozvoja vedená komunitou	PET	polyetyléntereftalát
ČSR	Československá republika	PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
ČOV	čistiareň odpadových vôd	PRO	Program rozvoja obce
EÚ	Európska únia	PRV	Program rozvoja vidieka
FO	fyzická osoba	s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
CHVÚ	chránené vtáčie územie	SLUK	Slovenský ľudovo-umelecký kolektív
IBV	individuálna bytová výstavba	SO	stavebný objekt
JRD	jednotné roľnícke družstvo	SODB	sčítanie obyvateľov, domov a bytov
KD	kultúrny dom	SPP	Slovenský plynárenský priemysel
KSK	Košický samosprávny kraj	SR	Slovenská republika
LEADER	spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka	STO	stolnotenisový oddiel
MAS	miestna akčná skupina	SWOT	analýza slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození
MDŽ	Medzinárodný deň žien	ŠF EÚ	štrukturálne fondy EÚ
MF SR	Ministerstvo financií SR	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra SR	TKO	tuhý komunálny odpad
MRK	marginalizovaná rómska komunita	TS	trafostanica
MSP	malé a stredné podnikanie	TV	televízia
MŠ	materská škola	ul.	ulica
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR	ÚPN	územný plán
n.o.	nezisková organizácia	VÚB	Všeobecná úverová banka
OcÚ	obecný úrad	Z.z.	zbierka zákonov
OP	operačný program	ZO	základná organizácia
OR SR	obchodný register Slovenskej republiky	ZPCCH	Zväz postihnutých civilizačnými chorobami
OŠK	Obecný športový klub	ZŠ	základná škola
		ŽP	životné prostredie

Príloha č. 3: Zoznam ekonomických subjektov pôsobiacich v obci Tušická Nová Ves

Príloha č. 3: Zoznam registrovaných subjektov pôsobiacich v obci				
meno	oblasť	vznik	forma	ICO
AGROVES s.r.o. Zalužice	<i>Pestovanie obilnín (okrem ryže), strukovín a olejnatých semien</i>	2008	Spoločnosť s ručením obmedzeným	44078188
BOMAR SLOVAKIA, s.r.o.	<i>Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach</i>	2003	Spoločnosť s ručením obmedzeným	36486671
Branislav Dobrančín	<i>Stolárske práce</i>	2011	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	46447571
COOP JEDNOTA Michalovce, spotrebné družstvo	<i>Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom</i>	1972	Družstvo	00169099
Enercom Holding, s.r.o.	<i>Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach</i>	2008	Spoločnosť s ručením obmedzeným	44291914
Hernández & Koli nf, s.r.o.	<i>Poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia</i>	2007	Spoločnosť s ručením obmedzeným	43787771
Ing. Róbert Elko Dance-Production	<i>Ostatné športové činnosti</i>	2011	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	46266542
Ing. Štefan Horváth ŠTEHOR Michalovce	<i>Inžinierske činnosti a poradenstvo</i>	1991	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	32686196
Ján Orenčák JaVier - Masérsky salón	<i>Služby týkajúce sa telesnej pohody</i>	2002	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	40009670
Jana Veseleniová	<i>Výroba ostatných odevov a doplnkov</i>	2014	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	47829231
Jaroslav Jurko	<i>Služby súvisiace s chovom zvierat</i>	1999	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	35455641
Kynologický klub Tušice - Tušická Nová Ves	<i>Činnosti záujmových organizácií</i>	2011	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)	42241570
KROMKA, n.o.	<i>Sociálne služby</i>	2015	Nezisková organizácia	45746907
Lenka Klimová	<i>Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom</i>	2004	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	41502299
Obec Tušická Nová Ves	<i>Všeobecná verejná správa</i>	1973	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	325929
Peter Ivan	<i>Výroba ostatná stavebnostolárska a tesárska i. n.</i>	1997	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	35022108
Rímskokatolícka cirkev, farnosť Horovce, filiálka Tušická Nová Ves	<i>Činnosti cirkevných organizácií</i>	1994	Cirkevná organizácia	31313655
Slavomír Asnad' - Strojárska výroba	<i>Obrábanie</i>	2005	Podnikateľ – FO – nezapísaný v OR SR	41504712

Slovenská pošta, a.s.	<i>Činnosti poskytovateľov univerzálnej poštovej služby</i>	2004	Akciová spoločnosť	36631124
Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov Novesan	<i>Správa nehnuteľností na základe poplatkov alebo zmlúv</i>	1998	Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	31275826
Základná organizácia OZ PŠaV na Slovensku ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves,	<i>Činnosti odborových organizácií</i>	2012	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)	42251052
Základná škola s materskou školou Tušická Nová Ves 64	<i>Základné školstvo</i>	2002	Rozpočtová organizácia	35542276

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 4: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Tušická Nová Ves na roky 2016 - 2024

Spracovateľ:	občianske združenie S.T.E.P.S. Tatranská 109, 974 11 Banská Bystrica tel.: 0948 212 208 e-mail: stepslovakia@gmail.com
Spolupráca:	Ing.arch. Anna Kršáková Ing. Ivona Cimermanová
Dátum spracovania:	december 2015

